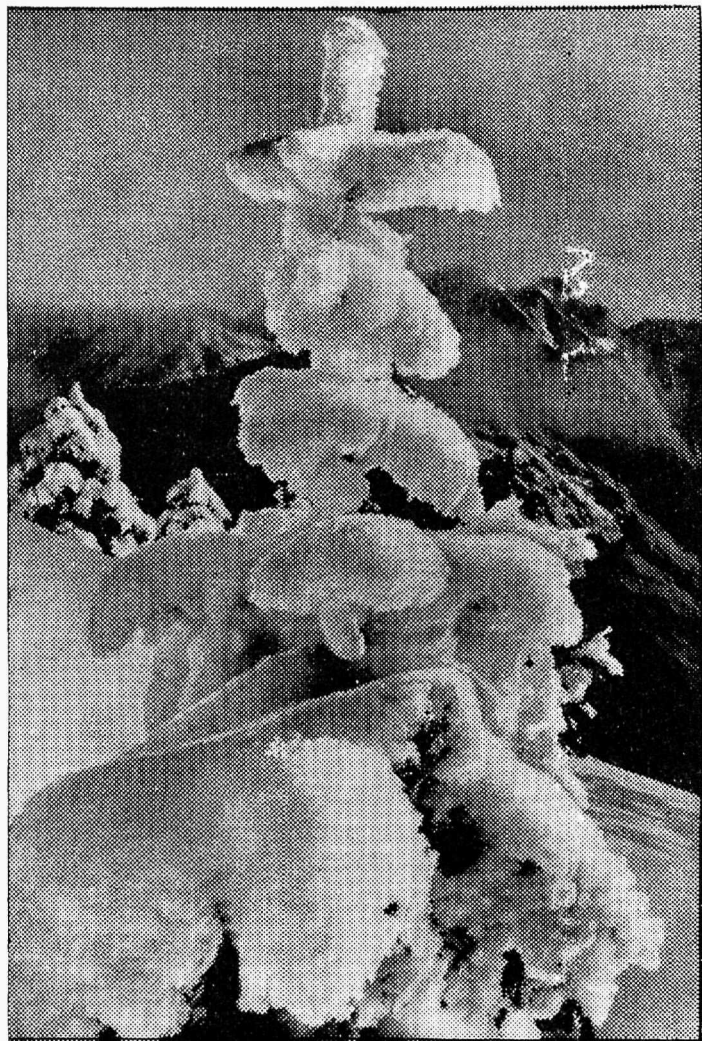

EESTI

KINDLUSTUS

LEHT

Härra Aleksei Särel.
Haapsalu, Suur Lossi 47.

Jaanuar – Veebruar
1938.

EESTI KINDLUSTUSTEGELASTE
ÜHINGU VÄLJAANNE

Fr. R. Kreutzwaldi nim.
Eesti NSV Riiklik
Raamatukogu

SP, 953E

Lähemal ajal ilmub.

Eesti Kindlustustegelaste Uhingu väljaandel

A. PÄHKALI & K. SAARETI

koostatud

KINDLUSTUSTEGELASE KÄSIRAAMAT

I osa: Elukindlustus.

Raamat on koostatud paremate sellelaadiliste välismaa väljaannete eeskujul ja sisaldab ülevaate elukindlustuse ajaloolisest arengust, levikust ning rohkesti praktilisi teadmisi ja juhiseid hanketööks.

Raamat ilmub vähemalt 160 lhk. heal valgel paberil ja maksab ainult 60 senti.

Neile, kes raamatu hinna maksavad meie posti jooksvale arvele (598), saadetakse raamat postikuludeta koju kätte.

EKTU.

„EESTI KINDLUSTUSLEHT“

JÄTKATES OMA ILMUMIST III AASTAKÄIKU

tahab endiselt jääda kõikide kindlustustegelaste ustavaks kaaslaseks, tuues huvitavaid ja asjatundlikke kirjutisi kodu ning välismaa kindlustustegelaste sulest.

Iga kindlustustegelane, kes tahab saavutada püsivat edu omas töös loeb ja tellib

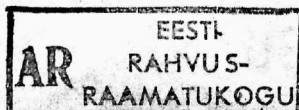
„EESTI KINDLUSTUSLEHTE“

Tellimishind aastas kr. 1.50.

Üksiknumber 25 senti.

TELLIMISED: EKTU posti jooksev arve 598.

KAASÜÜ: „Eesti Kindlustusleht“, Tallinn, pstk. 18.

EESTI KINDLUSTUSLEHT

Nr. 1.

ILMUB 6 NUMBRIT AASTAS

1938.

Sisu: *Kindlustusvõtjate huvide kaitse kindlustusasutiste seaduses — A. Aavelaid. — Kavatsus hädas. — Elukindlustus ja suremus — Dr. H. H. Cehle. — Kümme aastat kindlustus kaitse ühispropagandat Saksamaal — J. K. — Elupudemelid — K. Niilus. — Pea silmas vaekausse — Vincent B. Coffin. — Ükskõiksuse murdmine. — Vastu ja poolt. — Miks kindlustab end noor? — Kindlustus kandidaadi „proovimine“ — „Ei“ ei tähenda veel midagi. — Hankemehe kodukool: Suur varandus lihtsais sõnades; Lõputa ahelsüsteem hanketöös; Usaldust alati kindlustada; Lapsed kindlustusmehe tulevik; Uute kohtade otsimine. — Lalast maailmast. — Onnetuste kroonikat. — Varia*

Kindlustusvõtjate huvide kaitse kindlustusasutiste seaduses

A. AAVELAID.

Millist korda kindlustustegevusse on toonud endaga kaasa uus kindlustusasutiste seadus, milliseid nõudeid kindlustusasutistele on seatud üles nende materiaalse seisukorra tugevdamiseks, et seeläbi teostada kindlustusvõtjate huvide kaitset — see on küsimus, millisega esindajal tuleb pidevalt puutuda kokku. Püüan anda sellele vastust laskumata üksikasjadesse ning üksikküsimuste arvustavasse arutlemisse.

Kindlustusasutised täites rahvamajanduses tähtsat ja vastutusrikast ülesannet, vajavad oma asjaajamises kindlat seaduslikku alust. Senini on selleks olnud vanad veneaegsed seadused. Väljaantud aastakümnete eest, need seadused vananesid, jätsid mõndagi tähtsat küsimust praegusaja vaimu nõuete kohaselt puudulikult lahendamatuks ja

mõnda värskemalt kerkinud küsimust hoopis lahendamata.

Kindlustusasutiste seaduse kehtimatahakkamisega on see ebamäärane seisukord kaotatud ja kindlustusasutiste asjaajamine on viidud kindlatesse raamidesse. Kindlustustegelaste peres ja avalikkuses oli selle seaduse ilmumine ammuoodatud ja teretulnud.

Kindlustusasutiste seadus on avaldatud Riigi Teat. Nr. 36 — 30. IV 36 ja samas R. T.-s avaldatud „kindlustusasutiste seaduse maksmapaneku seaduse“ eeskirjade kohaselt hakkas kehtima suuremalt jaolt 1. juunist 1936. a., mõnes osas 1. jaanuarist ja 1. juulist 1937. a. Kindlustusasutiste seaduse § 52 põhjal majandusministri poolt on antud juhtnöörid kindlustusasutiste aruandmise ja arvepidamise

(R. T. Nr. 104 — 29. XII 36) ja statistiliste aruannete kohta (R. T. Nr. 97 — 7. XII 37). 19. novembril 1937. a. ilmus Riigi Teatajas Nr. 92 „kindlustusasutiste seaduse muutmise seadus“, milline käsitleb peamiselt kapitalide ja tagavarade paigutuste küsimust. Need on praegu ka kõik kehtivad õiguslikud alused, millistel tugineb meie kindlustusasutiste asjaajamine ja aruandmine. Kindlustuslepingu õiguslikke aluseid käesolev seadus ei muuda, need põhinevad endiselt veneaegsetel üldseadustel. Muudatust siin toob ehk praegu teoksil olev uus tsiviilseadustik.

Kindlustusasutiste seaduse väljaandmisega riigivõim korrapärasalt ja ühtlustas kindlustusasutiste asjaajamist, kindlustades ja tugevdades nende materiaalselt seisukorda, püüdes ühtlasi ära hoida ebatervet võistlust seltside vahel, ühtlustades arvepidamist ja aruandmist, et sel teel kergendada riiklist järelevalvet nende üle ja hõlbustada asjastuhvitatuil heita arvustav ning võrdlev pilk kindlustusasutiste aruannesse. Seaduse nõuete täpse täitmise üle on seatud valvama riiklik järelevalveasutus, kellele on antud laiaulatuslikud võimupiirid selle vastutusriikka ülesande täitmiseks.

Kindlustusasutiste seaduse koostisest ja üksikutest eeskirjadest paistab silma eriline hool, mille riigivõim on võtnud endale kindlustusvõtjate huvide kaitseks. Sellest seisukohast asungi seaduse vaatlemisele ja hindamisele.

Kindlustusasutiste seadus näeb ette (§ 1) kindlustusasutisi kolme liiki, määrates ühtlasi kindlaks nende firma täpse nimetuse (§§ 11, 25, 33). Need oleks: 1) *kindlustusaktsiaseltsid*, 2) *ühistegelikud kindlustusseltsid* ja 3) *valla või alevi ühistegelikud kindlustuskassad*.

Viimased jätan käesolevas kirjutises vaatluse alt välja, kuna nende tegevus erinevalt teistest, on piiratud oma koduvalla või alevi piirkonnaga ja nad toimetavad vaid teatavaid kindlustusoperatsioone puht vastastikkuse põhimõttel. Nende kohta on ette nähtud lihtsustatud asjaajamise ja aruandmise kord ja erinev revideerimiskord. Edaspidi nimetuse „kindlustusseltsi“ all mõtlen kindlustusaktsiaseltsi ja ühistegelikke kindlustusseltsi, millised te-

gelikult oma asjaajamises ja aruandmises üksteisest vähe erinevad ja tegutsesid mõlemad üleriiklises ulatuses. Samuti jätan vaatluse alt välja need eeskirjad (§§ 44, 45, 46), mis määritlevad esindajate tegevust ja on varem leidnud käsitlust käesolevas ajakirjas (Nr. 1 — 1936. a.).

Et vältida ebaseaduslikke ja kahjusid, millised võiksid tekkida, kui kindlustusasutised hakkaks toimetama kindlustusalale ebasobivaid operatsioone, kindlustusasutiste seadus (§ 2) näeb ette, et kindlustusasutis võib tegutseda ainult kindlustuse alal. Teiselt poolt peale kindlustusasutiste on teistel isikutel ja asutistel keelatud (§ 3) kindlustusoperatsioonide teostamine.

Iga üksiku kindlustusasutise kindlustustegevus on surutud kindlatesse raamidesse, mille piirid ja üksikasjad on määratud kindlaks kindlustusasutiste seadusega, sellega kooskõlastatud asutise põhikirjaga ja majandusministri poolt kinnitatud asutise tegevuskavaga ja kindlustus-üldtingimustega.

Kuna kindlustus-üldtingimused ühes poliisiga moodustavad kindlustuslepingu, mille alusel tekivad teatavad õiguslikud vahekorrad kindlustusvõtja ja asutise vahel, siis kindlustusvõtja peab olema teadlik kohustustest ja õigustest, millised ta on endale võtnud ja saanud kindlustuslepingu sõlmimisega. Selleks seadus (§ 40) nõuab kindlustusasutistelt, et kindlustus-üldtingimused peab trükitama kindlustus-poliisidele või koide-takse poliiside külge. Elukindlustus-poliisidel peab peale selle olema märgitud tagasiostu väärtus, kui seesugune on ette nähtud, ja redutseeritud kindlustussumma suurus või selle arvutamise alused.

Kindlustus-üldtingimused, kui ka nende muudatused ja täiendused, kuuluvad majandusministri kinnitamisele (§ 4) peale nende läbivaatamist ja arvamuste avaldamist kindlustusnõukogu poolt (§ 71).

Tegevuskava, määrates kindlaks kindlustusasutise tegevuse mahu ja piirid, peab sisaldama (§ 41):

1) *kindlustusharude ning nende liikide loenduse, millistel kindlustusasutis kavatakse töötada;*

2) andmeid, mis võimaldavad kindlaks teha kavatsetava kindlustustegevuse tehniliste aluste korrapärasust;

3) andmeid, mis tõendavad, et on eeldusi kindlustusasutise poolt endale võetavate kohustuste täitmiseks.

Esitades neid andmeid kindlustusasutis peab tegevuskavas märkima iga kindlustusala kohta eraldi, milliste preemiatariifide alusel asutis kavatseb töötada, milliseid lisamakse võetakse peale neto-preemiate, kui kõrgeid provisjone maksetakse esindajatele, kus ja kui suurel määral kavatsetakse toimetada edasikindlustust ja muid andmeid, mida leiab tarvilikuks riiklik järelvalveasutis.

Kõigi elukindlustusliikide kohta tuleb tegevuskavas märkida veel preemiate, tagavarade, tagasiostu-summade ja teiste arvutuste põhialused ja valemid. Kasust osasaamisega kindlustuste kohta tuleb märkida kasu suuruse kindlaksmääramise ja kasu jagamise alused; kui peale elukindlustusala tegeletakse veel teistel kindlustusaladel (näiteks tulekindlustus), siis aladevahelise ühiskulude jaotuse alused.

Viimase punkti kohta olgu tähendatud, et enamiku poliisi-üldtingimuste (uutes tariifides siia ei kuulu tariif L) kohaselt elukindlustusvõtjatel on õigus võtta osa seltsi elukindlustusharu kasust, sellepärast on ka loomulik, et tegevuskavas tuleb märkida alused, millistel seda kasu objektiivselt kindlaks määrata, et kindlustusvõtjate huvide õiglane rahuldamine oleks tagatud.

Kuna elukindlustuse alal kõik jooksavad arvutused sünnivad pidevalt kindlustusmatemaatiliste valemite alusel, siis võimalikkude eksituste ärahoidmiseks seadus (§ 55) näeb ette, et elukindlustusharul tegutseva kindlustusasutise teenistuses peab olema vastav asjatundja (aktuaar), kes vastutab selle eest, et kindlustustehnilised arvutused elukindlustuse alal toimetatakse tegevuskavas ettenähtud arvutus-alustel. Ühtlasi ta tõendab oma allkirjaga äri seisul, et elukindlustusfondid on arvestatud tegevuskava kohaselt.

Jälgides kindlustusasutiste arengut teistes riikides ning uurides põhjusi, miks mõne välismaa kindlustusasutise seisukord läi kõikuma, peab nentima, et

tingituna seltsidevahelisest teravast võistlusest, sääraseks põhjuseks on peamiselt olnud põhjendamata preemiate allapakkumine ja esindajatasude üleskrüvimine, mis aastate jooksul on löönud sügavamaid haavu nõrgemate seltside majanduslikku seisukorda, tuues endaga kaasa maksuraskusi.

See on ka mõistetav, kui arvestada asjaolu, et iga majandusliku ettevõtte tegevus peab olema rajatud kindlale ja tervele majanduslikule kalkultatsioonile. Seepärast kui teaduslikul alusel põhinev preemiatariifide arvestus määrab kindlaks, et teatava riski õiglaseks kindlustamiseks on tarvilik teatav preemiaüksus, siis see peabki jääma säärase riskide minimaalseks preemiaüksuseks, millest allapoole minna ei luba ei teoreetilised ega puht-majanduslikud kaalutlused.

Kindlustusvõtja huvides ei ole mitte võimalikult odav, vaid õiglane preemia, mis tagaks, et selts suudab tulevikus täita endale võetud kohustusi.

Omavahelise võistluse ärahoidmisel preemiate alal ja õiglaste preemiatariifide kindlaksmääramisel, kodumaa kindlustusseltsid on käinud õiget rada. Seltside ühistöö saavutusena on praegu kehtivad ühised tariifid tule- ja elukindlustuse alal. Olles teadlikud ja huvitatud nende kokkulepete täitmisest, seltsid aitavad sellega suurelt kaasa järelvalve teostamisel riikliku järelvalveasutise poolt.

Provisjonide alal on aastate jooksul kujunenud välja teatavad normid, milliste ülemmäärad on kindlustusseltside poolt võetud üles nende tegevuskavadesse. Kinnipidamine neist ülemmääradest on seltsidel sama kohustav nagu kinipidamine preemiate alamääradest.

Taotledes asutiste elujõulisust, seadus püüab vältida uute võistlevate asutiste põhjendamatu juurdetekkimist, määrates kindlaks (§ 4), et kindlustusasutise asutamine loa annab majandusminister, kuulates ära kindlustusnõukogu arvamuse uue kindlustusastise asutamise soovitatavuse kohta. Kindlustusseltside arv Eestis on niigi normaalsest suurem, seepärast see eeskiri on vägagi põhjendatud. Pigem võiks juttu olla olemasolevate seltside arvu piiramisest, mis tooks endaga kaasa mõndagi pare-

must kindlustuste odavnemise ning kutselise esindajaskonna taseme ja tasuvuse tõusu suunas.

Kindlustustegevuse loomuliku tagajärjena, kindlustuslepingute põhjal tekivate eelseisvate maksete tagatisena kogunevad kindlustusseltsidesse tõhusad varad kindlustusfondide näol.

Kindlustusfondi kuuluvad kõik kindlustustehnilistest nõuetest ja tulevaste kohustuste täitmiseks kogutavad tagavarad, eriti (§ 53):

1) *preemia tagavara*;

2) *kahjukatte tagavara*, mis moodustatakse aasta lõpul, samal aastal ehk eelmistel aastatel tekkinud, kuid seni ühel või teisel põhjusel õiendamata jäänud kahjutasudest;

3) *kindlustusvõtjate dividendi-tagavara*, millest maksetakse dividendi dividendiõiguslikele elukindlustusvõtjatele.

Kindlustusfondid arvutatakse iga kindlustusharu kohta eraldi.

§ 54 näeb ette, et preemiatagavara peab olema aruande-aasta lõpul:

1) *tule-, murdvarguse ja mõne teise haru (peale veokindl.) kohta vähemalt 40% oma arvele jäänud preemiasummast (saadud preemiad miinus edasikindlustajatele maksetud preemiad)*;

2) *elukindlustuse preemiatagavara peab vastama jõusolevate kindlustuste kapitaliväärtusele ja peab olema arvutatud tegevuskavas ettenähtud arvutusallustel.*

Elukindlustusvõtjate dividenditagavara moodustatakse sel teel, et iga-aastasest seltsi elukindlustusharu kasust kantakse poliisi-tingimustes ettenähtud osa (uute tingimuste kohaselt 75%) tagavara täienduseks, kuna vaid ülejäänud osa puhaskasust selts võib kasutada muiks otstarbeiks (poliisitingimuste § 54).

Need on minimaalsed nõudmised, millised seadus ja poliisitingimused seavad üles tagavarade moodustamisel. Neid nõudeid kindlustusasutis peab täitma igal juhul. Tihtipeale aga kindlustusasutised headel aastatel arvestavad nii preemia- kui ka kindlustusvõtjate-tagavarasse summasid, mis ületavad ettekirjutatud norme.

Sääraselt kogutud lisa-tagavarast ettenägelik seltsi juhatus saab halbadel aegadel katta kahjusid, mis majandusli-

ku depressiooni ajal tihtigi osutuvad harilikest suuremaks.

Et ära hoida võimalikke väärpaigutusi, seadus näeb täpselt ette, missugusesse varadesse võib fondisid paigutada ja nimelt (§ 56):

1) *riigi või riigi poolt garanteeritud ja omavalitsuste väärtpaberitesse* (nagu Eesti Vabariigi välislaenu paberitesse, riigikassa pantkirjadesse, Pikalaenu Panga võlakirjadesse, asunduskapitali võlakirjadesse jne.);

2) *sisemaa hüpoteekpankade pantkirjadesse*, (s. t. Eesti Hüpoteegi Panga ja Eesti Maakrediitseltsi pantkirjadesse);

3) *hüpoteekidesse mitte üle $\frac{2}{3}$ kinnisvara väärtusest kindlustusasutise juhatuse hindamisel*;

4) *linnades asuvatesse kinnisvaradesse majandusministri loal*;

4) *laenudesse, mis antud sama kindlustusasutise poolt väljaantud elukindlustuspoliiside tagasiostusumma piires*;

6) *ajatatud elukindlustuspreemiatess, mis on arvutatud tegevuskava kohaselt* (tehniline post);

7) *jooksvale arvele ja hoiusummana sisemaa krediitasutistesse*;

8) *p. 1 ja 2 nimetamata väärtpabereisse, mis tunnustatud majandusministri poolt vastuvõetavaiks ja millede nimekirj avaldatud (seni on avaldamata) „Riigi Teatajas”, kuid mitte üle 10% kindlustusfondist.*

Kindlustusaktiaseltside kohta seadus näeb ette, et ka pool nende aktsiakapitalist (§ 13) oleks paigutatud § 56-s ettenähtud väärtustesse, kuna tagavarakapital tuleb hoida (§ 16) riigi või riigi poolt garanteeritud väärtpaberites, Eesti Panga aktsiates või § 56 p. 8 ettenähtud väärtustes.

Elukindlustuse alal, olenedes selle kindlustuse pikaajalisusest, kindlustusasutistesse kogunevad suuremad tagavarad, millede hooldamisele kindlustusvõtjate huvides seadus pöörab erilist tähelepanu. Selleks seadus nõuab, et elukindlustuspreemia-tagavara varad eraldatakse ja arvestatakse eraldi registris (§ 60). Ärakirja sellesse registrisse tegevusaasta kestel tehtud sissekannetest seltsid peavad saatma järelevalveasutisele ühes aastaaruandega.

Edasi seadus (§§ 101, 102) näeb ette, et § 60-ndas tähendatud elukindlustuspreemia tagavara paigutamise registrisse kantud varad kujundavad maksujõuetuse korral erilise varatombu, millest rahuldatakse vastavad kindlustusvõtjad, kuna teised kreditorid siia juure ei pääse. Kui aga regis tris tähendatud varad ei peaks katma vastavate kindlustusvõtjate nõudmisi, siis need kindlustusvõtjad võtavad osa üldisest varatombust katmata nõudmiste ulatuses. Seega elukindlustusvõtjate nõudmised sundlikvidatsiooni korral on eesõigustatud ja ülimal määral kaitstud.

Välismaa kogemused näitavad, et elukindlustusvõtjad sundlikvidatsiooni korral ei saa kunagi kannatada, sest riik kaitstes oma kodanlike majanduslike huvisid, aitab kaasa elukindlustusportfelli üleandmiseks mõnele teisele elujõulisele kindlustusasutisele, kellele sel korra läheb üle ka elukindlustusvõtjate varatomp.

Elukindlustusportfelli üleandmist (§ 43) koos registrisse kantud varadega näeb ette meie seaduski nii vabatahtliku (§ 73) kui ka sundlikvidatsiooni (102) korral.

Seaduse § 56 loetleb neid varasid, millistesse kindlustusasutis tohib oma fonde paigutada. Missugusi varasid kindlustusasutis pooldab või eelistab paigutusena, see küsimus on jäetud asutise enda otsustada. Seltsi juhtkonna vilumusest je oskusest oleneb fondide paigutuste otstarbekohasus. Üldiselt paigutuste poliitika põhineb järgmistel põhimõtetel: väärtkindlusel, tulutoovusel ja likviidsusel.

Vara, mis omandatud teatava hinna eest, peab selle väärtuse säilitama ka tulevikus — seda eeldab väärtkindel paigutus.

Tulutoovusel on elukindlustuse alal eriline tähtsus, sest kindlustustehnilised arvutused sel alal on tehtud eeldusel, et elukindlustuspreemia tagavara paigutused peavad andma teatavat kindlat protsenttulu (4%). Juhul, kui see ei teostu, kindlustusselts peab selle nõude täitmiseks tõmbama kaasa teisi tuluallikaid, mis omakorda võiks halvavalt mõjustada elukindlustusvõtjate dividendi määra. Seega selts peab kandma hoolt paigutuste tulutoovuse eest, et

täita elukindlustuslepingu aluseks olevat kalkulatsiooni.

Likviidsuse all on mõeldud varade sularahaks muundumus, s. t. et seltsil peab alati käepärast olema teatav, tema võimalikkude kohustustega proportsioonis olev hulk sularaha või kergesti sularahaks muudetavaid varasid. See on tarvilik selleks, et selts võiks viivitamatult täita oma kohustused ka siis, kui neid peaks tekkima ootamatult ja suuremas summas.

Seaduse poolt ülesseatud nõuete täitmise üle teostab järelevalvet (§ 62) majandusministeerium krediit- ja kindlustusasutiste inspektuuri kaudu, keda juhib peainspektor. Peainspektor allub vahenditult majandusministrile.

Nõuandva organina on majandusministeeriumi juure asutatud (§ 70) kindlustusnõukogu, mille ülesandeks on (§ 72) kindlustusalasse puutuvate seaduste ja määruste eelnõu läbivaatamine ja arvamuste avaldamine. Ta koosneb ministeeriumite, kodade ja kindlustusasutiste esindajaist.

Krediit- ja kindlustusasutiste peainspektor või tema poolt volitatud ametkond on kohustatud (§ 63) vähemalt kord kahe aasta jooksul revideerima iga kindlustusseltsi asjaajamist.

Arvepidamises ja aruandmises kindlustusasutised on kohustatud pidama kinni majandusministri sellekohastest juhtnõõridest (R. T. 104 — 29. XII 36 — astus jõusse 1937. aasta aruande kohta), mille põhjal nad on kohustatud koostama äri raamatute alusel ja ettekirjutatud vormide järgi aastaaruande ühes nõuetavate üksikasjaliste lisadega ning esitama need peainspektorile hiljemalt 31. maiks.

Ettekirjutatud vormide järgi kindlustusasutis peab avaldama Riigi Teatajas ja vähemalt ühes kohalikus lehes: äriseisu aruande aasta lõpul, kulude ja tulude aruande ja puhaskasu jaotuse.

Kui aruanded ei vasta nõuetele või on koostatud vigadega, võib peainspektor (§ 51) nõuda nende parandamist ja uuesti väljakuulutamist kindlustusasutise kulul.

Kui revideerimisel leitakse seaduse rikkumisi niisuguses ulatuses, et kindlustusasutise juhatuse või asjaajaja-direktor ei ole usaldusväärsed jätkama

kindlustusasutise asjaajamist, võib majandusminister kõrvaldada kindlustusasutise juhtimisest juhatuse liikmeid ja asjaajaja-direktori (§ 66). Asjaajamises ja arvepidamises leiduvate korratuste määratud tähtjaks mittekõrvaldamise korral võib majandusminister nõuda kindlustusasutise juhatusele, et see kõrvaldaks kindlustusasutise ametnikud, kes on süüdi korratuses (§ 66).

Teatavatel juhtudel majandusminister võib omal äranägemisel paluda kohtult kindlustusasutise likvideerimisele määramist, kui kindlustusasutis rikub korduvalt seaduse eeskirju. (§ 86.)

Kindlustusseltside asjaajaja-direkto-

rid vastutavad samuti kui juhatuse liikmed kõigi kindlustusseltsi kahjude eest, mis tehtud maksvate seaduste ja määruste, seltsi põhikirja või peakoosoleku otsuste rikkumisega (§§ 19, 31). Nad on kohustatud tagatisena deponeerima kindlustusseltsile väärtusi teatavas summas (§ 20, 30).

Loetletud funktsioonidest ja sanktsioonidest selgub, et järelvalve teostamiseks järelvalveasutisele on antud laiaulatuslikud võimupiirid ja pandud peale kohustus järelvalvet pidevalt teostada.

See tagab kindlustusvõtjate huvide tõhusa kaitse.

Kavatsus häidas.

Ilusa kirjandusliku mälestuse ühes ajakohase lisandusega avaldas hiljuti Ameerika kindlustusleht „The Spectator“, mille siin ära toome:

Üks Horaziuse ood räägib piltlikult kaupmehes, kes tormisel merel on oma laeva ja kaubaga suures ohus. Kuid ohus pole ainult laev ja kaup, vaid ka ta isiklik elu. Täiesti uimane ja poolsegane võitlusest lainetega, vaatab ta läbi udu vastu tundmatule tulevikule. Kõik püüded saada õnne ja kulda näivad talle nüüd tühistena ja tähtsusetuna. Tema vaimusilme ees tõuseb nägemuslikult stseen oma kodumaalt, kus ta elas rahulikult ja muretult omaette. Ta näeb end lihtsa maamehena, kes toidab end oma töösaadustega, küsimata nende hinnast ja kasust. Selle järele annab ta töötuse, et kui tal õnnestub pääseda veel oma eluga, siis ei lahku ta kunagi oma kodust, et olla mere ja lainete tujukanniks. Mitte kunagi ei tahtvat ta anda järele kulla meelitus-tele, et lahkuda oma kalliit kodumaalt. Kunagi ei luba ta panna oma elu mängu, et Fortuna poolehoidu leida. Ja ta paiskab oma kalli raha eest ostetud kaubad merre, et koormata laeval oleks kergem voogudega võidelda.

Kuid Horazius, vana tark roomlane, tunneb südame salajasi soppa. Torm raageb, vaibub voogude möll, kaupmees parandab oma laeva — ja jätkab reisi, et saada kaupu, sest et talle tun-

dub võimatuna lihtsat, tagasihoidlikku elu või koguni vaesust taluda. Võib-olla on nägemus ainult talle selgeks teinud, kui tühine on ta tulevik, mis tõttu on vajalik tal endale varandust koguda.

Mehed ja naised kogu maailmas, eietab „Spectator“ Horaziuse mõttelepingu edasi, viskavad hingelises hirmus ja meeleheites kõik omad väärtuslikud varandused üle parda ja töötavad, et nad nüüdsest peale tahavad olla rahul oma kehva varandusega ja elada eemal rumalaist igapäevaseist askeldusist raha ja kasu järele. Aga just, nagu meie kaupmees, tunnevad ka nemad meeleheite momentidel alateadvuses, et kui soovida tulevikus vaikist, rahulikku elu saada, siis tuleb ka hästi selleks ettevalmistuda. See tähendab, kui hakkavad mustad pilved nende majanduslikul taeval hajuma, siis asutakse kindla tahtega seda teostama, et olla uute eksimuste ja pettumuste vastu kindlustatud. Võidakse siis jälle asuda harjunud kohale suurele askelduste teele, et õnne jälle üles ehitada, kuid seekord tervemale alusele. Aga, kuidas on siis sagedasti elus. Need inimesed tunnevad küll elukindlustuse otstarvet, kuid siiski ei taha nad koormata omi sissetulekuid preemiaga ja hea kavatsuse töötav poolele teele seisma jääda. Kindlustusmeeste ülesanne on aga neile nende ebatarka käitumist selgesti silme ette maalida.

Elukutse ja suremus.

Dr. H. H. Gehle.

Elukindlustuse selgrooks on suremused. Ajalugu näitab, et elukindlustus ja suremused on üksteise najal suureks saanud ja nad on vastastikku üksteist viljeldanud. Alati on kindlustuseltsidel püüdeks olnud saada kõlblikke ja häid suremused, sest et ainult viimaste abil on võimalik preemiaid õieti kalkuleerida.

Suremused pole puhas teoreetiliste tuletuste viili. Kõigil suremused, üksikud millise meetodi järele on nad arvutatud, on ühine tunnus: nad on enam või vähem läbitöötatud arvude hulk, millised on annud tõeline elu. Arvudesse valamata kogemusteta pole aga suremused ega ka moodsat elukindlustust. Kuna elu on väga mitmekesine ja üksikud rahvad ning rahvakihid elavad väga mitmekesistes tingimustes, siis vaevalt leidub suremused, mis oma üksikasjades täiesti üksteisele vastaksid.

Iga rahva oluliseks tunnuseks on tema kutseala. Rahva tegevusalad avaldavad suurt mõju kõigile tegureile, mis on mõõduandvad suremused. Rahvaste eluviisid sõltuvad väga asjaolust, kas nende majanduses valitseb rohkem tööstus või põllundus. Alljärgnev ülevaade näitab üksikute maade kohta, kui palju töötavaist isikuist on neis tegutsemas põllunduses, tööstuses ja kaubanduses. Sajast töötavast isikust töötas:

Riik ja loendus-aasta	Põllundus	Tööstus ja käsitöö	Kauband. ja liiklus
Belgia (1933)	19,3	48,9	18,3
Inglismaa (1931) . .	6,7	49,9	27,7
Itaalia (1931)	47,3	29,6	12,9
Poola (1931)	76,2	11,2	5,7
Prantsusmaa (1931)	35,7	35,1	16,5
Saksamaa (1933) . .	28,9	40,4	18,4
Ühendriigid (1930)	22,0	35,2	27,4

Need erakordselt suured erinevused peavad mõjutama suremused arvusi, sest et suremused on saadud nende rahvaste hulgast, kes nii üksteisest erinevad.

Klassikalisel elukindlustusmaal, Inglismaal, on juba varakult võetud kutselisi erinevusi arvesse. Nii juhib John Graunt (1661. a.) tähelepanu inimeste suurele suremused Londonis ja vähemale suremused maal. Defae elukindlustuse projektis (1697. a.) on merimehed ja sõdurid välja jäetud, sest et nende surmaoht ületavat normaalse riisiko. 18. sajandi alul määras Berkshire and Counties Insurance Association kindlustatavate kõrgemaks vanuseks 60 a.; ainult vaimulikke võis veel 65-a. kindlustada.

Kõik see on olnud tingitud kogemustest.

Esimeseks moodsaks elukindlustus-asutuseks tuleb pidada Londonis 1762. aastal asutatud Equitable Society't. James Dodson oli selle asutuse isaks, kusjuures vanuseastmete järele preemiatabel tundis kutselisi erinevusi. Isikud, kes töötasid ohtlikudel kutsealadel, pidid kõrgendatud preemiat maksma. Isegi 1861. a. leiame ühe suurema Euroopa kindlustuseltsi tingimustes: „Kindlustatu peab teatama igast muudatusest oma kutsealal.“

Nõnda algas siis elukindlustuspoliisi areng riisikot piirava klauseliga. Aegamisi nõrgenes see ja jäi lõpuks hoopis ära. 20. sajandi alul ütleb üks Ameerika poliis: „Poliis on tingimata vaba eeskirjadest tegevusala suhtes“ . . . ja sama poliis: „Elukutse muudatus ei avalda mingit mõju kindlustusele“.

Elukutse on nii-siis elukindlustuse arenemise kestel oma tähtsuse kaotanud, et poliisitingimuste lihtsustamisega võiks elukindlustus laiematesse hulkadesse tungida. Kuid elukindlustuse arenedes võivad elukutsed jälle suurema tähtsuse omandada. Nii on tänapäevalgi eririisikoklassi arvatud kaitsevaelendurid ja eralendurid, kelle preemiamäärad on tunduvalt kõrgemad tavalisest preemianormist.

Vaatame, mida näitavad selles suhtes arvud:

Vanus	Mehed	Nende seas tööaladel töötavad				
		Üldse	Põllumees	Tööstuses ja käsitöös	Kauband. ja liiklemises	Avallikus ja erateenist.
30—39	1000	1000	1000	1000	1000	1000
40—49	676	622	687	585	631	626
50—59	434	344	453	309	323	312
60—64	216	116	212	90	90	86
üle 65	135	49	115	30	33	27

Nagu sellest tabelist nähtub, mõjub kutsealaline tegevus tugevasti vanuseklassile. Kui vaatame esimest ja teist lahtrit, siis näeme, et arv kõrgeimas vanuseklassis langeb 135 pealt 49-le. Veel suurem on erinevus vanuseklasside vahel üksikutes majandusharudes. Põllunduses tegutsevate isikute arvud

näivad veidi liig kõrged olevat. Kuid osalt on see seletatav sellega, et vanad talumehed kauem töötavad, kui on see tavaline. Igatahes näitavad aga need arvud, et kutseline tegevus mõjub tunduvalt suuremusele.

Sellega seisab elukindlustus küsimuse ees, kas mitte diferentseerida tariife ja preemiaid üksikute kutsealade suuremuse erinevuse järele. See lihtsalt tähendaks pöördumist elukindlustuse alg-aastate juure. Muidugi on see võimalik, sest et statistika võib pakkuda selleks tarvilisi aluseid. Kuid selle praktiline läbiviimine seisab ülisuurte raskuste ees. Võimata on laialistele hulkadele küllaldaselt seletada, miks on preemiad nii erinevad. Kuid ei puudu võimalus, et aja jooksul saadakse sellest raskusest üle.

Stornode põhjuseid.

Teie riskid võivad olla suure hoolega valitud, teie kindlustused eeskujulikud, teie poliisiomanikul võib olla küllalt arusaamist, kui suur kasu on talle sellest, kui ta poliis püsib jõus — kuid storno on probleem, millega tuleb teha tegemist igal kindlustusseltsil ja igal kindlustustegelasel. Stornod on nagu vaesed, kes on alati meie seas.

On loomulik igal hankemehel, et tal on normaalne hulk stornosid, kuid kui stornode hulk muutub ebanormaalseks, siis peab selle taga midagi peituma.

Tugev pealekäimine kindlustuse saamisel on üheks põhjuseks. Selle tõttu võib saada sõlmitud kindlustus, mille järele pole üldse vajadust. Tuleb pidada meeles, et iga poliis, mille müüte, peab olema kindlale vajadusele rajatud. Nii kaua kui on olemas vajadus, jääb ka poliis jõusse.

Tähelepanupuudus on teiseks storno põhjuseks. Asetage ennast ise kindlustatu seisukohale. Kuidas tunnete siis, kui näete, et see asi, millele panite kõige rohkem rõhku, on unustatud selle poolt, keda teie usaldasite.

Vääriti selgitamine on kolmandamaks teguriks. Neid pole mitte vähe. See on tingitud sellest, et hankemees pole oma asjaga olnud küllalt kursis. Inimene, kes tunneb, et teda on petatud või sisse veetud, haarab esimesest võimalusest kinni, et kindlustust tühistada.

Kui teie kohtate inimest, kes räägib, et tahab lõpetada oma kindlustuse osaliselt või täieliselt, siis talitate targemini, kui annate talle nõu minna arsti juure. Osutuvad läbivaatamise tulemused mitterahuldavaiks, siis jääb ta oma kindlustuse juurde, kui on lugu aga vastupidine, siis püüdke talle teha selgeks, et on soovitatav teha lisakindlustust.

Iga tark ema kindlustab oma poegade ja tütarde elu. Rumal ema aga raiskab raha selleks kino ja huulepulga peale.

*

Elukindlustus on ainuke asi, mida võib isa osta järelmaksuga, mille maksmist pole emal tarvis lõpetada kui sureb isa.

*

Teie elukindlustuse poliis on tänapäeval rohkem väärt, kui siis, millal ta ostsite.

Kümme aastat

Kindlustuskaitse ühispropagandat Saksamaal.

Kindlustuskaitse mõtte levitamine ja selle vajaduse selgitamine laiadele rahvahulkadele on tänapäeva akuutsemaid küsimusi kindlustustegevuses. See on küsimus, mis ei tee muret mitte ainult meie kindlustustegelaste perle, vaid mille kallal on murtud pead ka vanemate kultuurmaade kindlustustegelased. Suurimaks vaenlaseks kindlustustegevuse edukusele on osutunud just teadmatus ja vääreelaryamised. Selle vastu võitlemine on olnud raskemaks tööks kui miski muu. See vastupanu on niivõrd üldine ja ühtlane kõigile seltsidele, et paratamatult on tulnud asuda ühiselt selle küsimuse lahendamisele.

Vanema kindlustuskultuuriga maades on leitud, et sellel alal iga üksiku esindaja ja seltsi jõupingutused ei suuda anda nimetamisväärsed tulemusi ja sellepärast on asutud ühiselt asja lahendamisele. Seda teed on kasutanud edukalt mitmed vanemad ja kõrge kind-

lustuskultuuriga maad, nagu Rootsi, Norra, Šveitsi ja Saksamaa. Eriti tulemusriikas on see töö olnud Saksamaal, kus asja võidi vaadata tagasi kümneaastasele ühisele selgitustööle.

Kuna ühise selgitustöö küsimus ka meie kindlustustegelaste peres viimasel ajal on kerkinud akuutselt päevakorradele, siis pole huvitusega heita pilku sellele, mis Saksamaal sellel alal viimase kümne aasta jooksul on tehtud. Selle kohta annab ülevaate peadirektor Fritz Reuter, kelle kõne kokkuvõtte esitame allpool. Omas kõnes tähendas ta muuseas järgmist:

Milleks oli vaja teha elukindlustuse propagandat, ja miks oli seda vaja teha ühiselt üldises ulatuses?

Ei saa olla kahtlust, et iga asja jaoks on tarvilik propaganda. Kui inimene tahab

Elupudemeid.

Ränk sissekukkumine.

Eesti iseseisvuse algaastail, kui meie omad Eesti kindlustusseltsid juba töötasid, — pandi esialgu rõhku arenenud jõukama maakondade organiseerimisele, kuna Petseri ja Peipsi ümbruse kaugemad vene külad tahaplaanile jäeti, nii et seal elukindlustus oli koguni tundmata.

Sõites Tartust laevaga Vasknarva, sattusin venelaste, või poluvernike kampa. Need olid naljakad onklid, kõnelesid kõva vene rõhuga eesti-vene keelt, kuid saime siiski headeks tuttavateks ja jõime koos tassi pealt rüübates, suhkrut juurde hammustades teed ja ajasime mõnusat juttu.

Peale muu hakkasin nendele ka kindlustusest rääkima, alguses küll tulekindlustusest, mida nad juba näisid tundvat ja teadsid, et kahjutasu peale põlemise välja maksetakse.

— Aga kui me kinnitame Taartus ja Reevelis, kas sig ka raha saab?

— Teie võite ka kümnes seltsis kindlustada, aga mitte üle tõelise väärtuse, — ütlesin mina.

— Mille väärtus nii kõrge on, et seda miljonite markadega hinnata võib ja ainuke mida kümnes ja rohkem seltsides sama summades kindlustada võib, — see on inimese elu.

— Ütle paikene, kas miniu ka võib mitme miljoni marga eest kinnitada, — pööras minu poole nässakas habemega venelane.

— Muidugi võib, vastasin.

— Kas selle jelu ka, — näidates ühe poompüü peal istuva mehe peale.

— Ka teda võib, — kui ta aga maksta jõuab ja terve on.

— Aga kui palju on jinemese jelu väärt?

— Inimese elu on nii kallis ja väärtuslik, et seda hinnata ei tea, ka mitte kullaga üleskaaluda.

— Mispärast ei saa hinnata.

— Sellepärast, et sina inimesele elu pikenada ega aastaid anda ei saa.

Siis algas nendel omavaheline arutlus, omapärane tõlgitsemine inimese elu üle ja kui

teada, mis on meil tema jaoks pakkuda head, siis peame talle esmalt seda teatama ja seda *hästi kuuldavalt* teatama. Teatavasti anti ju ka esimesed kümme käsku välgu ja kõueraksatuste saatel.

Elukindlustuse jaoks on propaganda veel hädavajalikum kui mujal, sest et siin pole tegemist igapäevase vajaduse esemega, kus selle puudumine annab juba ise ennast tunda, ega ka millegi käegakatsutavaga, vaid siin on tegu millegi abstraktsega, lubadusega pikemale ajale, paljudele aastatele ette, milleks peab tooma ohvrit. Niisugune kohustus nõuab suurt vastutustunnet, mida peab alles kasvatama. Avalikus arvamises puuduvad paljudel juhtumel esimesed eeldused elukindlustuse sõlmimiseks, nimelt — *teadmised, kuidas elukindlustus korraldatud ja milline on selle väärtus*. Elukindlustus pole küllalt piltlik, arusaadav, teda tuleb alles selleks teha. Kui ta ei taha jääda mitte luksUSARTIKLIKKS, vaid endastmõistetavaks asjaks, nagu toit ja riietus, siis on selleks tarvilik kestev, intensiivne, elulähedane propaganda.

Oma ühist tööd kümne aasta eest alustades, oli meil selge: *see propaganda ei tohi olla killustatud, vaid peab püüdma suurelt koostatud kava järele ning avalikkusele kehtvalt ja kasvatavalt mõjuma*.

midagi nendele selge ei olnud, siis pidin oma seletustega neid kuidagi välja aitama.

— *Vot ta stuka, — jineme sureb ära, saab raha, — vot ta stuka.*

— *Mitte üksi surmakorral, võib ju kindlustussumma eluajal ise kätte saada, kui elu segakindlustuse alusel kindlustada, s. o. teatavad aastad maksnud oled, surma ei ole olnud, saad ise selle summa kätte.*

— *Aaga surmakorral, kui poliis käes, siis kas teisel päeval suregu, makstakse raha välja, imestasid mehed, — vot ta stuka.*

— *Aga teadke, võetakse vastu ennegi terveid inimesi ja kuuekümmne aastani, vanemaid mitte, ehk siis harukordselt.*

— *Nu brat, palju me ikki eelame, — on, hüva kui viisikümmend saab, — teate me elu, mis on me elu, — vot brat, lähed välja, järve peale, võtad väheke napsu, kukud sisse, peni ei hangu perra, — vot meie elu.*

Näitasin nendele elukindlustuse tariife, selgitasin, kui palju mõnel nendest maksta tuleks ja soovitasin nendel elu kindlustada.

Juba see teeb arusaadavaks, miks just elukindlustus läks varakult üle üldpropagandale. Just see tarvilik kasvatusülesanne, mida vast mainisin, mis teiste kaupade levimisel pole sugugi tarvis või on vähe tarvilik, pani üldpropaganda läbi viimise väga südame lähedale. Elukindluse mõte iseendast on üldsuse kasu mõte, mida kõik kindlustuseltsid kindlustuskaitse vajaduse rõhutamiseks ette toovad. *Siin oli tarvis ideed*, mille vastu ei seisa mitte ainelised, vaid ka hingelised takistused, *rahvahulka kanda*.

Sellele lisandus, et peale tormilist tõusu inflatsiooni järele (kindlustuste seis oli 1926. aastal vaid 50 prots. võrra 1913. a. kindlustusseisu ületanud), hakkas uute kindlustuste sõlmimine ikka raskemaks kujunema. Esiteks polnud majanduslik olukord soodne ja teiseks polnud inflatsioon oma biljonitekeerisega rahva hoiumeelt küllalt kasvatanud.

Seltsid otsisid seepärast majanduslikke meelitusabinõusid, et kokkuhoiu ja kindlustustahtmist tõsta. Nii-siis loodi mitmesugused elukindlustuse eriharud, nagu õnnetuslisakindlustus, vaeslapse hooldamiskindlustus jne. Siis tulid ka osalt maitsekad ja osalt maitsetud pildiprospetsid, et propaganda jõudu suurendada. Hoiukarbid ja hoiukellad anti kindlustatuile kasutada ning isegi laste-

— *Vot ta stuka, — imestasid mehed omavahel, kinnita elu ära ja muud kui võta raha.*

— *Kes seda raha siis kätte saab, kui inimene ise ära sureb?*

— *Muidugi poliisi ettenäitaja, ehk isik, kellele kindlustusvõtja seda oma eluajal on määranud, tehes poliisile sellekohase märkuse.*

Kõige enam olid mehed imestanud, et teist inimest kindlustada võib, kui see isiklikult nõus on ja sina tema eest maksta tahad.

— *Vot ta kuradi stuka, — ha, ha, ha, naerdi kooris, — vot ta stuka, kui kärva sis votta aga raha.*

II.

Olin peaaegu laevatutvuse unustanud, kui sain kirja:

Kaarla!

„Paklon, ema Maša poolt, paklon deeduška Mikita poolt, paklon batjka Vassili Jefimitsa poolt, baabuš on haike, ei saa sull paklon saata, tulle ruutu temma suureb vaja on tehha elu. Tulle nii ruutu kui voit aasi on ploho,

mänguasju mänguplatsidel kasutati kindlustuse huvides.

Muidugi polnud see üksikute seltside propaganda minevikus mitte asjatu ja see jääb ka tulevikus iga kindlustusseltsi kalliks varaks. Kuid ikka enam ja enam murdis see teadmine endale teed, et selle kõrval veel laiem selgitamise kuju, — ja nimelt eraldi üksikuist kindlustusseltsidest, kuid kantud elukindlustuse mõtte tähtsusest üldse, — võib soodustavalt mõjuda neile, kelle teadmistest ja tahtmistest sõltub kogu meie töö.

Ja see teadmine muutus pea tegudeks, et elukindlustuse selgitustööd tõsta hoopis kõrgemale tasemele. Sest et nüüd ei pidanud iga üksik selts enam oma reklaamiga rahva poole lakkamatult hüüdma: *Kindlusta end minu juures ja ainult minu juures, sest et mina olen parim, suurim, kindlaim ja odavam ettevõtte, vaid üldisel, asjalikul ja sellepärast palju tungivamal kujul elukindlustuse kasu ja häid külgi selgeks tegema.*

Ebameeldivamaks asjaks iga uue asja juures on ju rahaküsimus. On ju selge, kui tahetakse saavutada midagi positiivset, siis ei tule arvestada mitte tuhandete, vaid saja-tuhandete riigimarkadega. Kuid siin sai esialgul sellest üle sellega, et liit annetas selleks 50.000 marka. Hiljem tuli selleks summasid üksikute liidu liikmete käest ja ka

avalik-õiguslike elukindlustusasutuste liidult. Kahjuks tõmbus viimane 1933. a. üldselgitustööst eemale, et toimetada eripropagandat avalik-õigusliku kindlustuse kasuks. Kuid vaatamata sellele ei taganenud meie liit, ja jatkas selgitustööd erapooletult, iga-sugust konkurentsimoitiivi kõrvale jättes.

Meie propaganda piirdus sellega, et kujutada piltlikult elukindlustuse olemust, sihti ja ülesannet, kirjeldada tema mitmesuguseid rakendusvorme ja funktsioone hoiussesedena, mahajääjate ja vanaduspäevade hoolitsejana ning teha selgeks tema tähtsust niihästi üksikule kui ka perekonnale. Sellejuures hoiduti, et ei vihjataks teatud ettevõtetele ega antud ka ühegi kindlustusseltsi aadressi, kelle poole võiksid pöörata kindlustus-huvilised. Propaganda oli väga erapooletu, nii et see tuli kõigile kindlustusseltsidele üh-teviisi kasuks.

Selgitustöökas said rakendatud kõik vahendid: *plakat, lendleht, ajalehekuulutus, prospekt, liiklemisreklaam raudteedel, loengupropaganda, kooli selgitustöö, valguspilt, film, näitustereklaam ja lõpuks raadio.*

Viimastel aastatel keskendus selgitustöö suuremate ajalehtede ja pildiajakirjade kuulutustele. Selle kõrval oli veel pressiteenistus, mis tegi väga head tööd.

Sergei. Olen junba kaks taalve kolis käunu tule ruutu.“

Tuletasin meele oma suvist laevasõitu ja Vassili Efimovi, aga ei saanud tema poja kirjast, mis pooleesti keeli kirjutatud, ometi jagu, ennegi seda, et mind viibimata kohale kutsuti.

Kuidas nende varanduslik seisukord, kas jõuab kindlustuspreemiaid maksta, on ta ise terve, maksab ülepea sõita.

Mõtlesin kirjutada, asja lähemalt järele pärida, see oleks nende lihtsate inimeste juures aega võtnud. Et asja ruttu lahendada, siis otsustasin vallamajast tema kohta lähemaid andmeid küsida, on nad mulle vastuvõetavad, eks siis sõidan kohale. Vallamajast anti mehe kohta parem soovitus, — olevat kaunis jõukas, — vend väga rikas kaupmees, Vassili omab perekonna ja on terve.

Mõtlin kodus omad asjad kuidagi jutti seadida, siis nue nädala jooksul kohale sõita. Aga laupäev keskpäeval helises telefon ja Kaarlat kutsuti telefoni juure. Et meil konto-

ris peale minu kedagi Kaareli nimelist ei olnud, siis oli selge, et mind sooviti.

— Kellega on minul au rääkida?

— Kas siinu olema Kaarla, isanimega ei tea sind austada.

— Olen ja, Kaarel Pepovitš, kellega on minul au, kust teie räägite?

— Omast kodust, — pomniš, na parahode, laeva peal, mina ole Vassili Efimov, pomniš, rjäägin me vaalamajast.

Kuigi teda heasti enam ei mäletanud, vastasin, et mäletan, küsides mis uudist nende pool on.

— Uudist pole kedagi, elame nu jumala abiga ja sinu palvetega, aga tulge jumala perast seie, meil on tarvis suur kinnitus ära teha, — pomnite rääkisime na parahode, ikki sii elukinnitus, pomnite.

— Kas ikka tõesti elukindlustust.

— Elu kinnitus, elukinnitus, — paikene, tulge õige ruttu, — nii ruttu kui võimalik, — sõitke kohe välja on õige vjåga vajalik asi.

Arvasin, et saan suurema elukindlustuse

Kuni 1926. a. oli liit lansseerinud ainult juhuslikke statistikaid ja kirjutisi; maksuküsimustest ajakirjandusse. 1927. a. viidi aga juba läbi esimene üldpropaganda kõigi linnade plakatitega ja lendlehtedega ülekülvamisega. Järgmisel aastal seati propagandaks 6000-sse jaama üles plekk-plakatid, millele olid maalitud päästerõngad. Samad päästerõngad asetati ka papp-plakatitel vagunite seintele. Samal ajal ilmusid ka esimesed ajalehekuulutused ja algas selgitustöö loengutega perenaiste ühinguis. 1929. a. tuli ka kultuurfilm „*Hoolitsemine kaitseb mure eest*“ 200 keskmises ja hiljem veel 41 suures kinos etendusele. Seda näidati ka rohkem kui sajas perenaisteühingus. Peale ajalehekuulutuste avaldati järgmisel aastal ka kuulutusi kalendreis ja valmistati koolidele kuus erisugust õppetahvlit koos selgituskirjaga, mis vastavalt tiraažile 5000 kooli vahel jagati. 1932/33 tulid päevalehtede kõrval veel ka kuulutused ajakirjades. Kõik kuulutused püüti võimalikult ühtlaselt üle maa ära jagada, kusjuures arvestati isegi kuni 10.000 elanikuga linnade ajalehtedega.

Ka raadios sai elukindlustust paljudel kordadel käsitatud.

Kuid sellele lisandus veel presseteenistus ja tema selgitustöö.

Juba selgitustöö mõtte alul sai võetud arvesse ajakirjanduse osa inimeste mõjutamisel. Siin tuli võidelda valekuulutustega elukindlustuse suhtes, mis olid inflatsiooni tagajärjel väga suured isegi toimetustes. Alles hiljem sai ikka rohkem ja rohkem seglitavaid kirjutisi avaldada. Neis kirjutistes käsitati elukindlustuse peamõtteid, tema ajalugu, tema majanduslikku tähtsust ja rakendusvõimalusi. Pearõhku sai pandud sealjuures artiklite väärtusele ja sisule. Kuna Saksamaal pole peaaegu ainustki inimest, kes ei loe igapäev ajalehte, siis pole võimalik seda tööd küllalt kõrgelt hinnata.

Muidugi ei jäänud alul ka siin raskused tulemata. 1934. a. nõuti, et propaganda-iseloomu kandvate artiklite ilmumiskulud tulevad kuulustusteandmisega katta. Kuid ka selle raskuse aitas võita elukindlustuse hea asi. Õnnestus toimetustele selgeks teha, kui tarvilik on üldiselt elukindlustuse mõtet selgitada.

Nii sai maa kuulutuste ja ajalehe artiklitega üle küntud. Ikka ja jälle sai kindlustamatute tähelepanu juhitud kindlustamise tarvidusele, ta sai teada, millisel kujul võib kindlustus olla kasuks, ja et ta võib saada kindlustuskaitset hinna eest, mis ei käi üle ta kukru jõu. Samuti sai talle ka selgeks, milline tähtsus elukindlustusel on rahvama-

---

kätte, ja lubasin pühapäeval kohale sõita. Pühapäeva öösis rongiga sõitsin Jõhvi.

Sügisene ilmastik, oli juba mitu päeva järjest vihma tulnud, teed porised. Pühapäeva hommikul tuli sellele veel üks laeng juurde. Üks kõvem, kui teine, nagu minu nuhtluseks tellitud.

Hankisin voorimeest, — see tuli esiteks ukse juurde, vaatas ilma, lõi siis käega. Nii-suguse ilmaga ei aja õige peremees oma koe-ragi välja, — kes kurat teid siin taga ajab, on siis ema või isa ära surnud. Olen kõik need päevad vihma käes olnud, täna tahan riideid kuivatada, — ei maksa minu peale lootä.

Sain suure vaevaga teise voorimehe, kes mind Iisakuni lubas viia.

Vihma plagises maha, tee oli porine, sõit aeglane, nii et alles peale lõunat Iisakusse jõudsimine. Olin õnnelik, kui sooja tuppa sain, kus head tuttavad soovitasid mitte edasi sõita ja homset ilma ära oodata.

Oleks heameelega jäänudki, aga lubasin, et täna õhtul kohal olen ja kartus kaotada veel

suurt kindlustust, sõitsin vastumeelt, kuid siiski edasi. Hilisõhtul pimedas kohale jõudes, ei leidnud oma suureks üllatuseks oma kundet kodus, — olevat gulänje peale läinud, — seletasid lapsed.

Tuba oli soe, võtsin pealisriided maha ja hakkasin lastega juttu vestlema.

Varsti jõudis pereema koju ja kui oma tuleku ära seletasin, oli tema selles kohe teadlik. Täna on mehed gulänje peal, need provostid enne keskööd koju ei tule, nüüd jääge rahulikult puhkama.

Kaeti must laud kirju laudlinaga, mis ei tea millal vett näinud ja mille kirjadest, kas nad must-hallid või sinihallid on, aru ei saanud.

Teeklaasid, lusikad toodi pesemata lauale, kallati palavat vett sisse, loksutati ja visati plärtsti põrandale. Toodi ka leivapäts lauale, vabandades, et võid ei ole. Andsin poisil kätte kakskümmendviis marka, käskisin barankasid tuua, millised poiss paari minuti pärast oma rüüste kätega lauale viskas.

janduses. On selge, et see edaspidi soodustas selgitustööd, sest et asjale, mida tuntakse, ei vaadata enam umbusklikult. Kes välisegelasena töötanud, see teab, kui raske on igale üksikule kindlustusmõtet selgitada, kui ta pole enne kindlustusest palju kuulnud. On ju ka teada, et iga asja hea nimi ja kuulsus oleneb avalikust arvamisest.

Lõpuks annab referent ülevaate selle kohta palju see ühispropaganda kümne aasta jooksul maksuma läks. Kogukulud 1927. a. kuni 1937. aastani tõusid üle nelja miljoni marga (4.198.000), nii et igal seitsil tul maksta 1 protsent preemiasissetulekust. Lõviosa kulutustest neelas ajakirjandus, millele kümne aasta jooksul maksti 3,1 miljoni marka või 76% kogukulutustest. Järgmine suurem osa olid plakatid, millele kulutati 478.000 marka või 12%. Edasi oli kulutusi: filmile 3,1%, valguspiltidele 2,4%, raadio-propaganda 0,9%, näitused 0,5%. Koraldamise ja muud erikulud moodustasid kogu eelarvest 7,3%.

Kui vaadelda neid suuri kulutusi, mis Saksa Erakindlustuseltside Liit on teinud kümne aasta jooksul ühispropagandale, siis tekib paratamatult küsimus, kas see pole olnud liigne pillamine? Kas need kulutused ja ühispropagandasse investeeritud summad on

end ka tasunud? Kas selline laiaulatuslik ühispropaganda on ka kasu toonud?

Raske on sellele anda konkreetset vastust, kuna pole olemas võimalust, lahutada selle ühise selgitustöö tulemusi otsese hanke-töö viljast. Ent tähtis on, et sakslased ise on oma saavutustega rahul ja usuvad, et just tänu sellisele ühispropagandale, nad on võinud peale inflatsiooni ja mitmesuguseid murraguaegu ehitada uuesti üles oma elukindlustuse. Selle kohta ütleb dir. Reuter:

„Küsimusele, kas on ühispropaganda ka kasu toonud, ei saa anda konkreetset arvu-dega tõestatud vastust, kuid siiski võib arvata, et see mõte, mida hakati kümne aasta eest teostama, oli terve ja õnnelik. Juba see, et teistel mail on see üritus leidnud tähelepanu ja järeltegemist. Nii on ühispropaganda teostatud Rootsis, Norras ja Šveitsis. Ja kui tänapäeval on Saksamaal jälle 30 miljonit elukindlustust 22-miljardilise kindlustussummaga, siis võlgnevad need arvud väga palju just ühispropagandale.“ J. K.

Parimate asjade juure ronimiseks on leitud redel — elukindlustus. Kindlustuse tõttu on paljudel lastel alata parem oma eluteed ja täiskasvanu tunneb oma seisukorra kindlana.

Pärast teejoomist ütles perenaine: Selle magama minemisega on vähe täbar. Oleks mõnus soojas toas magada, aga meil on nii palju kirpe ja lutikaid. Meid oma-inimesi nad ei puutu, aga kui keegi võõras magama heidab, on sunnikud kohe kallal. Nad on nii targad ja leidlikud, et võõra ka kõige pimedamast toanurgast üles otsivad. Vaat, tõises toas, võiks ka vähe magada, kirpe on vähem, aga tarakanisi on palju, lapsed peksavad neid igapäev keppidega ahju küljest maha, aga kus sa nendega, neid kuradeid on nii palju, et vana baabuskaal, kes voodis haige on, tahavad enne surma varbad ära süüa.

— Võib olla võite mind kuhugi juhatada, kus neid loomi vähem oleks.

— Ah loomi, — loomi leidub igas majas, samuti nagu kirpusid, lutikaid ja tarakane. Vat, loomi peab kasvatama, aga need sunnikud, kirbud, lutikad ja tarakanid — need kasvavad ise.

— Kahju, et õde kodus ei ole, oleks aita tema voodisse minna võinud, nüüd on voodi

külm, mis sa senna ikka lähed, jumal teab, millal tema veel tuleb.

— Kõige parem, kui läheksite lakka, seal heinte peal pole viga. Kui veel vähe korstna ligi, seal on nitševõ, — tarakane on ka seal, ma ütlen ennegi kortsna ümber, aga need on kartlikud, nemad kallale ei tule, — seal saate rahulikult magada.

Võtsin oma palitu õlgadele, aidast toodi midagi teki taolist, mille värvi eeskojas tule valgusel ära ei tumud, perenaine viis lakka, juhatas mind korstna juure, käskis ennast heintesse visata ja kodusena tunda.

Korstnen oli tõesti soe, ja kui heinu lähemale tõmbasin, teki alla laotasin, oli õige mugav pärast päevaseid vinsutusi.

Kui rahulikult jäin, kogunesid ehmunud kilgid vist teisele poole korstnat ja alustasid seal oma monotoonselt igavat laulu.

All toas oli kõhimist ja oigeid kuulda. Varsiti tuli keegi mühinal tuppa, pistis koledasti vene ja eesti keeles vanduma, kuna majaema teda rahustada püüdis, mind võõrast nimetas, mille peale vaikis.

Pea silmas vaekausse.

Vincent B. Coffin, „Conneticut Mutual Life“ asepresident.

Teie olete lõpetanud oma kindlustusjutu ja see on olnud väga rahuldav. Teie tunnete tõeliselt, et kandidaat on nõus. Siis ütleb ta teile: „Hüva, see kõik on väga hea ja suurepärane. Ma pole kunagi varemalt mõelnud sellele. Olen teiega ühel arvamisel, et see oleks mulle väga vajalik. Kuid praegusel momendil ei saa ma seda teha.“

Kas olete kunagi kuulnud selliseid sõnu hanketöös? Usun, küllalt. Julgen öelda, et selliseid mõtteid kuulete iga kolme kindlustusjutu ajal nelja hulgast.

Mis on viga? Kas pole te oma kindlustusjuttu küllalt hästi ettevalmistanud? Kas ei mõtle kindlustuskandidaat küllalt tõsiselt, kui ta ütleb, see on väga hea ja suurepärane? Ma ei usu, et asi seisab neis kolmes küsimuses, vaid inimese põhiloomus. Tema toimib täpselt samuti, nagu toimiksite ise samaugustel asjaoludel.

Astume sammu tagasi. Enamasti iga kindlustuse, olgu suure või väikese sõl-

mimine koosneb kolmest osast. Esimene samm on see, kus te analüüsitate kindlustuskandidaadi seisukorda ja näitate, miks on tal tarvilik elukindlustus. Kui selle vajadus on ilmne, võib kindlasti öelda, et ta pole saanud enne selle tähtsusest aru, kui ta on seda teile öelnud. See esimene samm on kogu kindlustamise põhjendamise.

Järgmine samm on see, kus te püüate aimata, millised probleemid on kindlustuskandidaadil lahendada. Siin tulevad teil kui hankemehel panna omad teadmised mängu, nii et teie võite esitada kindlustuskandidaadile täpselt parima kindlustuslepingu, mis vastab ta olukorrale. Nüüd, kui see katab kõik kindlustuskandidaadi vajadused, siis on ta valmis sel punktil kindlustama. Kuid kaaluvad asjaolud on vähemuses vaatamata sellele, kui hästi ei ole teie ka oma töö teinud.

Üldse meie vajame veel kolmandat sammu — ajurit. Meie peame suutma

---

Majast möödusid noorte salgad, kriiskava laulu ja harmoonika saatel, lauldes: Ljätši mina, ljätši mina läbi kjüla tänava...

III

Hommikul tõustes leidsin pererahva au-rava samovari juures.

— Strastvui, teere, teere, strastvui, otšen milo, milosti prosim.

— Vot, baarin, pea vaalutab, on nii tošno, tarvis üks pool toopi tuua, mis arvad sina, baarin?

— Minu arvamine ei maksa siin midagi, kui pea valutab, tarvis rohtu võtta.

— Mine sa, Vaska, küsi deeduška käest pool-toopi — too barankasid juurde, baarin on siin, käändus poja poole, kes paari minuti pärast soovitatavaga tagasi oli.

Pudelile anti paar naksu põhja alla ja varsti voolas viin teeklaasi.

— Baarin, sinu terviseks, ja sisu kadus.

Pidin minagi, et neid mitte haavata, jooma. Aga kui perenaine ja õde ka omajao said, oligi pudel ühi.

Lõpetati teejoomine, löödi kolm korda risti ette, istuti lauast vähe kaugemale ja hakati plotskit keerama.

— Kuidas siis selle kindlustusega jääb, ega aega viita pole, minul tarvis edasi sõita.

— Vot, baarin, see on väga tarvilik, — ah, kartsin, et juba hiljaks jääb, ah kak šalko.

Võtsin paberid välja, katsin laua ajalehega ja hakkasin küsimusi esitama.

— Me, baarin, seeda kinnitus vääga suure summa peale tegema, aga peame enne mõtlema, nii soveštsat. Miinu vend, brat oom raha, miinu ka om, ne boissa.

— Bratuška, teema om meie, oota väähe, ja kadus ukse taha.

— Kui küsides järele vaatasin, lausus poeg koolijüts: Baarin, tema läks kutsub deeduška, siis om parem rääkida.

— Kas sina täna kooli ei lähe.

— Lähen küll, aga täna mitte.

— Kas trahvimaksu ei karda?

— Ei, vot meie ütleme, et olime haiged.

Suure habemega kaupmees tuli sisse, lõi eht vene moodi kolm korda risti ette.

kindlustuskandidaati nii kaugele viia, et ta astub kohe tegevusse. Miks on see vajalik? Siin tuleme tagasi vana tõsiasi juurde, mida ei tohi me kunagi unustada, et ükskõik kui veendunud inimene pole ka teatud asja soovitavuses, ei asu ta enne tegevusse, kui ta seda soovib.

Illustreerime seda lihtsalt paari vaekausiga. Parempoolsele vaekausile on teie kindlustuskandidaat asetanud palju asju, mis on talle ihaldavad. Teie ei tea täpselt, mis nad on, kuid seal võivad olla suvitused, erakool oma lapsele, uus maja või hulk suuremaid ja vähemaid asju. Kui te algate oma kindlustusjutuga, siis asetate kohe elukindlustuse vasemale vaekausile. Alul teie mõtte ei saa isegi võistelda plaaniga, mis on tema peas. Kuid kui te ajate kindlustusjuttu selgesti ja veenvalt ning näitate oma asja ihaldatavas valguses, hakkab vasem vaekaus rohkem kaaluma tema mõttes, ja jutu lõpul jõuavad vaekausid juba tasakaalu. Kuid kui jõuab asi nii kaugele, et on juba peaaegu küps, siis taipab kindlustuskandidaat, et see nõuab teatud lisakulusid ja see mõte kallutab parempoolse

vaekausi ühes kõigi ihaldatavate asjadega jälle allapoole. Mõned neist peaks ta ohverdama, kui ta nõustuks kindlustama. Sellepärast on tasakaal ajutiselt jälle teie vastu.

Sellises olukorras näib, et on olemas ainult kaks asja, mida võite teha. Üks on see, et püüate vähendada parempoolse vaekausi kaalu, selgitades talle, et asjad, mida ta ihaldab, on vähetähtsad. Seda on peaaegu võimata teha ja ebasoovitav igal juhul.

Nii jääb siis üle ainult lihtne tee. Tuleb lisada rohkem raskust vasempoolsele vaekausile, see tähendab, tuleb teha talle elukindlustus köitvamaks kui see talle näib. Kuidas seda teha?

Seda võib teha erilise konkreetse illustratsiooniga, mis paneb tööle ta kujutluse. Selleks on olemas mitmesuguseid meetode, kuid igasugused lood ja lookesed kindlustamise kasust on kõige paremad. Ei maksa aga nii öelda, et need peavad olema sentimentaalsed. Need võivad olla mitmet tüüpi, millel ma peatun lühidalt.

Kõigepealt tarvita lugu, mis on kooskõlas teie kindlustuskavaga. See on kui kõneall määrusaegne elukindlustus ja

---

— Vat kus baarin, ei karda vihma, ei kedagi, muud kui sõidab.

Kui tarvis, pean sõitma.

— Jah, õigus, — meil väga tarvis om, uskuge, viimane aig, uskuge.

— Kes siis siin kindlustusele tuleb või kes ennast kindlustab?

— Sperva ütles, mis maksab kinnitus?

— Seda võin öelda, aga palun enne kindlustatu vanadust ja kindlustuse summat.

— Kui kallis om inemise elu, — napriker minu elu, kõige minu suure habemega, — srusskoi borodoi.

— Inimene ei saa omale ise elu anda, — elu omalt võtta võib küll, seepärast on inimese elu nii kallis, kui ta seda ise hindab.

— Pravilno, jumal annab elu. selle pärast on ta kallis.

— Elukindlustusel peab täpne vanadus teada olema, sest näiteks viiekümneaastane maksab saja tuhande pealt niipalju, viiekümnevieeaastane juba märksa rohkem, vanem veel rohkem.

— Ah mis sajatuhande, meil tarvis miljon teada.

Miljon maksaks kümme korda rohkem. Kas teil aga miljoni eest maksmine üle jõu ei käi.

— Ah minul, — löi kaupmees omale rinda vastu. — Ne boissa, ära karda, minul raha om, — vat kui tahad, siis ütlen kaks miljonit, — mis maksab kaks miljonit.

— Täidame enne ettepaneku, on minul kõik andmed, siis võin teile täpsed maksumummad öelda.

— Kak šelaete, meil ükskõik.

— Vot, niimi on Maria Mihailovna, — vastas laua otsas istuv noorevõitu perenaine.

— Millal sündinud.

Kõik vaatasisid üksteisele otsa.

— Bog' ejo vedaet, meeje seda ei tea, a volostnoi maaja, seal saame tots tots.

— Nu milõi, — tserkni, kirjuta siis.

— Kui palju aastate peale soovite kindlustada.

— Kas me teame, kui kaua ta elab, — vat me ikki see surma peale.

ta kõhkleb kindlustamast, siis püüa seda kõhklemist hajutada. Oletame, et ta on noor vallaline mees. Alusta siis niimoodi:

„Rääkisin, mis annab kindlustus teile ja see on peasiht. Kuid mulle meenub väljamaksmine möödunud nädalal, ja kindlustatu oli noor mees. Kui ta vanemad said raha kätte, siis olid nad väga õnnelikud. Nende poeg oli aidanud neid majanduslikult välja. Tema kindlustuseta, ütles ema, ei teaks meie, kuidas saaksime läbi. Nüüd teie vanemad pole küll teiest olenevad. Aga siiski, kui juhtub teiega midagi, tunnevad teie vanemad teie kindlustuse tõttu omad päevad mugavamana.“

Või jälle teisiti:

„Siin on väga tähtis asi, mis on jäädud silmapaari vahele. Meie rääkisime, mis annab see kindlustus teie perekonnale, mis suhtes tunnete veidigi huvi. See on väga ilus, mõelda omaste eest, kuid tõeliselt see kindlustus annab isegi rohkem teile, kui ise elate. Ja kolmest võimalusest räägib kaks, et teie elate vanemaks kui 65 aastat. Näete ise, millise summa saate, kui olete saanud 65 a. vanaks.“

— Siis soovite, et raha peale teie surma pärandajatele välja makstud saab.

Peremees oli vahepeal vallamajja lipanud, tuli tähekesega tagasi, kus Marfa Mihailovna vanadus 57 aastat märgitud oli. Vaatasin perenaisele otsa, tema nii vana olla ei võinud.

— Siina aaga kirjuta, tserkni oma kaks miljonit maha, me vot naljatada ei taha.

— Kui palju om maksta üks veerand, — tsetvert.

Arvestasin ja ütlesin summa.

— Plevat, — kas see mõni raha, — plootim.

— Aga kus on siis see kindlustusevõtja?

— Seda oleme me, — löi kaupmees omale vastu rindu.

— Ah, tema — tema om voodis.

— Kuidas voodis, — kas tema on haige?

— Kaput, — ootsas, — teema enam üles ei tõuse.

— Ja poolsurnud inimest tahate kindlustada.

— Pastoi, — ega teema viil surnud ei ole.

— Enne kui kindlustuspoliisi saate, peab

Alati on soovitav, et on veel hulk „tagavara numbreid“, milliseid võite kindlustuskandidaadi ette laotada. Kuid üleelamise võimalus on hea alati alla kriipsutada. Siiski ei tule aga unustada ka muid asjaolusid. Kuidas kedagi lõplikult veenda, oleneb ju kindlustuskandidaadi isikust. Sellepärast peab alati kõik rauad tules hoidma.

Teiseks viisiks on mõjutada sellega, et seda on juba teised teinud. Ei tohi öelda lihtsalt: „Paljud minu klientidest on võtnud selle kindlustuse.“ Soovitav on, et nimetate talle poliisiomanikkude nimed, keda ta tunneb, sest see lisab raskust juurde teie väekausile. Alati lisa aga juurde: „See pole küll põhjus, miks peaksite kindlustama, kuid võite ju mõelda, et nemad ei teinud oma asja põhjaliku kaalumiset.“ See on selleks, et kindlustuskandidaadil ei jääks muljet, et ta peab kindlustama end ainult sellepärast, et teised on seda teinud.

Kindlustuskandidaatidega, kes on nõus kindlustamisega, kuid kes ei võta julgust öelda jah, sellega tuleb katsuda väljakutsuvat meetodi. Kõige harilikum on: „Ma ei tea just hästi, meie seltsil on palju selliseid kindlustusi ja

---

Marfa Mihailovna arsti juure minema ja kui ta... sõna võeti minul suust.

— Aarsti juurde, arsti juurde, — mis kuradi arsti juurde, kui tema täna või homme sureb.

— Ei, — haigeid ja surejaid meie kindlustusele ei võta.

— Aa me kõik suureme.

Katsusin selgitada kindlustuse mõtet, surma kui ka üleelamise korral, mille peale mehed käsi laotasid.

— Aaga kui mina homme suuren, — protestis kaupmees.

— Siis maksab selts teie pärijatele kindlustussumma välja.

— Imelik, minu eest maksetakse, — aga miks siis mitte Marfa eest.

Rääkisin neile riisikost, tervisest, arsti juures käimisest, kõik asjata, nemad on aga kuulnud, et Sõrentsi kaupmehe ema eest on enne sõda õige suur summa välja makstud ja on tulnud ka sellisele otsusele, et ema enne surma tarvis ära kindlustada.

võimalik, et mul polegi võimalik seda teile saada. Oleks parem, kui arst vaataks teid enne üle kui läheme nii kaugelge.“

Siis on olemas veel vana hirmumeedod, mis on saanud halva kuulsuse ja mida tuleb taktiliselt kasutada. Toome siin näite: „Mul oli möödunud nädalal kummaline juhtum. Arst, keda püüdsin kuus kuud tagajärjetult kindlustada, kõlistas mulle ja teatas, et ta on nõus kindlustuslepingule alla kirjutama. Kui oli ta alla kirjutanud, küsisin temalt uudishimuliselt, kuidas on see juhtunud. Ta rääkis: „Eile öösel kell üks kutsuti mind haige juurde, keda olin ma külastanud peale lõunat. Pealelõunal polnud ta veel väga haige, kuid nüüd nägin, et talle oli hakanud kopsupõletik. Mõtlen, et see ei võta just väga halba pööret, kuid kojusõidul hakkasin mõtlema elukindlustusele, millest olete mulle küllalt rääkinud. Siis äkki välgatas mu peast mõte läbi, et igal inimesel võib tulla kord aeg, mil ta tervest muutub haigeks, sest et siin oli selline juhus. Mul polnud enam tarvis rohkem mõelda ja nii kõlistasin teile.“

Hoidke see mõte endal reservis kõhklejate jaoks.

Kuid on olemas veel palju teisi meetodeid, et kindlustuskandidaati küpseks teha. Nendeks on muuseas pliiats ja paber ning kirjad, mida saadavad rahulolevad kliendid. Kuid väga heaks abinõuks on enda elukindlustus. Paljud kindlustusmehed kasutavad seda suure eduga. Kui näitate kindlustuskandidaadile, mis olete teinud enda suhtes, siis kasvab temas usaldus teie sõnade vastu. Teie poliis on konkreetseks illustratsiooniks. Kuid kõige parem on, kui teil on kindlustus, millele võite olla uhke. Kui te seda kirjeldate, siis teie vaimustus haarab ka teisi.

Pea meeles aga vaekausse ja hoiat alati lisaraskust oma käes.

Elukindlustus on asi, mida ostate aegajalt.

*

Elukindlustus korjab tänapäeval sente, et teha neist homme kroone.

*

Mõte omakasule hävitab kasu. Mõte teiste kasule annab kasu. Kindlustustegelane ei tohi kunagi jätta seda tõde silmapaari vahele.

— Maksame, paikene, — maksame sulle ausasti, — ole ikka armuline, tee ära.

— Ei ole see minu teha, või kuigi, — siis ei lubaks ühegi ausa inimese südametunnistus seda teha.

— Raha, — naeratas kaupmees, ise näppe hõõrudes. — Raha, — brat, raha. Kel raha om, — vat see om mees. Vanainimene sureb ära, — asjata, tehke ära, — no pool limontšikut sinule, — kas pole raha, ah.

Haarasin mütsi, et minema minna, sest asjata olid kõik minu seletused.

Siis langes Vassili põlvili, naine ringutas käsi, palusid: Heida armu nende peale, kuigi nemad rikkad ei ole, lase nende lapsed rikkaks saada ja baabuška ei olevat ka selle vastu, et lapselapsed rikkaks saavad.

— Olge ometi mõistlikud, see on võimatu ja vabandage, minul tarvis edasi sõita.

Välke tütar tuli tuppa ja sosistas emale midagi kõrva sisse. Ema jooksis üle vahekäigu teise tuppa, tuli aga ruttu tagasi ja löi kolm korda risti ette.

— Gotovo, — valmis, — ei maksa enam.

— Noh, oled sa nüüd paksuks saanud, — küsis minult Vassili.

— Ei üht ega teist, — aga mis siis on?

— Gotovo, — äära kärvas.

— Kes siis?

— Noh, kes siis muud kui baabuška.

— Kahju, avaldan teile oma kaastundmust.

— Mis kaastundmist, tühja, — vana inime, mis tast ikki hääd, — kahju, et raha ei saanud.

— Vaadake nüüd, kui lähedal surm on, võiksite omale kindlustuse ära teha, teil on perekond ja...

— Pole enam aega, — tarvis diakon kutsuda panihiidat lugema, — matuška, — te aga sõitke jumala nimel koju.

— Vot, unustasin ära, — sina, vat pool ööd magama, — tsaid jooma, viina, — vot selle eest maksad viissada marka. Mis see sinul om, — näha, baarin, nastojätsi, — jah, viissada ei ole palju.

Sõitsin rusuval meeleolul Vasknarva poole, — vihma tuli tormiga veel hullemini kui sinasõidul ja puhus lõrtsi krae vahele.

K. Niilus.

*Sõida mees? ...
1911. aastal ...*

Ükskõiksuse murdmine.

Ükskõiksus ja egoism pole küll mitte väga sagedased põhjused, miks ei soovita oma elu kindlustada, kuid nagu näitavad kogemused, on neist kõige raskem jagu saada. Üks ütleb: „Ma ei tunne elukindlustuse vastu põrmugi huvi, sest et mul pole kellegi eest hoolitseda. Teine jälle: „Mul on oma sissetulek, olen terve ja töövõimeline ning võin aasta jooksul mõnikümned kroonid panka viia. Mis puutub minusse elukindlustus.“ Egoist lisab aga juurde: „Mis ma teenin, seda tahan ka ise saada. Mulle ei valmista mingit lõbu peale surma veel kellegi eest hoolitseda. Igaüks vaadaku ise järele, kuidas saab ta omadega hakkama.“

Kuidas peab kindlustusmees selliste inimestele suhtuma? Suurem osa neist on mornid endassesüvenenud inimesed, kel „puuduvad huvid“. See tähendab, et tuleb iseloomu õieti ära tunda, et võida oletatavaid mitte olemasolevaid huvisid äratada. Sellistele inimestele imponeerib peaaegu alati energiline tahe, mis lööb kõrvalepõiklemistele käega ja mõistab kaalukaid argumente esile tuua. Et selline kindlustuskandidaat jätaiks pikema jututa oma eitava seisukoha maha, ei maksa oodata. Kui ta aga juba kuuleb, asjale tähelepanu pühendab, siis on äratatud juba huvi ja on saanud jagu absoluutsest ükskõiksusest. Inimestel on ju huvi alati selle vastu, mis on tarvilik, ja kui see tarvilikkus on neile õieti esitatud. Sellepärast on ju peasihiks elukindlustusele vastuseisjaile kindlustuse tarvilikkust mõjuka selgeks teha. Graafilised pildid, osavalt koostatud statistikad, mängud arvudega, kõigepealt aga näited tegelikust elust mõjuvad vahel imekombel ja teevad tihti suurimaist Saulustest Paulused. Suuremalt osalt on vastuseis elukindlustusele tekkinud tema olemusest ja sihtidest väärismõistmise tõttu. N. n. põhimõtteline vastuseis on tingitud sellest, et ei viitsita kindlustuseasja õieti ära kuulata. Selgitustööd ei tule aga teha keerukalt. Mida lihtsam ja sirgejoonelisem on

kindlustusjutt, seda parem. Kõige otstarbekohasem on valida näiteid tegelikust elust, mis näitavad, et meeolude ja tujudega ei suudeta oma saatuse üle peremeest mängida ja et keegi ei mängi enda ega oma perekonna tulevikuga, kui veel on aeg selle eest hoolitseda. Igapäev surevad tuhanded noored, kes oma surmale ei mõelnud ja kelle omakused peavad kannatama puudust. Kindlad lootused, kui tihti on need purunenud ühe hoobiga. Ühel on jäänud järele vana emake, kellest on ta lootnud kauem elada, ja see peab nüüd kerjama. Teine täiesti terve mõtles ja soovis oma väikestele lastele kõigeparemat, kuid ettenägematu õnnetus on kiskunud ta elavate seast ja nüüd ei tea, kuidas saavad nad elada ja kuidas nende kasvatada. Kui kibedalt ei maksa kätte liig suur ükskõiksus ja hoolimatus. Kus mitte alati kõige halvem juhtum ei taha, seal avab haigus või töötusjäämine silmad, kui juba on hilja, sest et ka sellistel juhtumitel on kindlustus parimaks päästjaks. Kindlustuse peale võib hädakorradel ju saada laenu ja isegi on ju võimalik poliisitagasiost.

Päris suurte egoistide juures tuleb haarata tema „minast“, mida ta nii hindab, kinni. Selleks otstarbeks kriipsuta peamiselt alla, millise kindlustunde võib anda elukindlustus. On ta sellest juba haaratud, alles siis asu kulude punkti juurde. See pole ju ohver kellelegi, kui kindlustatu saab vanaduses ise oma kindlustussumma kätte, sest et siis avaneb tal võimalus omi vanadusepäevi muretult veeta. Isegi kõige kangekaelsem kindlustusvastane võib muutada pehme, kas oma isiklikkude või oma lähemate tuttavate kogemuste läbi. Kogemused on alati paremad õpetajad, kuid sagedasti tulevad nad liig hilja. Õnn ei jää kellegi ees seisma, miljoneist lootjaist tõmbab ainult üks suure loosi. Kindlustatuist kuulub aga igaüks nende õnnelikude võitjate hulka, vaatamata sellele, kuidas see kellelegi mõjub. Sellepärast: kindlusta!

Vastu ja poolt.

„Mina olen veel noor ja mul pole tarvis kellegi eest hoolitseda.“

Ükski meist aga ei tea, kas ta elab homse päeva üle. „Kesk elu oleme me surnud,“ ütles juba vana roomlane. Kui teaks inimene, millal lõpeb ta maine olemasolu, siis oleks muidugi mõistlik ja kasulik oodata elukindlustusega, kui on surm jõudnud juba kaunis lähedale. Just see teadmatus „millal“ on põhjuseks, miks elukindlustus ei paista kunagi liig varajasena. Segakindlustus, mis on tänapäeval väga levinenud, pole mitte määratud ainult mahajäänuile, vaid ka kindlustatule endale vanadusepäeviks, mille kohta ükski noor inimene ei tea, kui headeks või halbadeks võivad need talle kujuneda. Iga noormees, kes praegu täiesti terve ja suhtub nii mõtlematult elukindlustusele, näeb aastaid hiljem kui vajalik see talle oleks olnud. „Oleks ma seda tookord teadnud,“ kurdab haige elukindlustusele mõeldes, kui on juba „liig hilja“.

Igatahes tuleb igal kindlustushuvilisel aru saada „mida nooremalt, seda parem“, sest et elukindlustuse preemiad on astendatud vanaduse järele. Mida nooremalt keegi kindlustab, seda madalam on preemia. Samuti võib lõpp-tähtsusega varem aja peale määrata, mille tõttu on võimalik mõelda kindlustussumma kasutamisele eas, kui sellega võib veel midagi ette võtta. Muidugi nooruses on sissetulekud väiksed, elu on kallid ja igasugused maksud koormavad. Kuid pange käsi südamele, kui palju kroone ei anta kergemeelselt välja, ja kui võrdlemisi väiksed pole ühe elukindlustuse kulud, nii et kellegi pole sellepärast tarvis jumal teab kui suuri enesepiiramisi teha. Oma sissetulekuile üle jõu käivat elukindlustust ei maksa ju kellegi sõlmida. On alul sõlmitud mõõdukas elukindlustus, siis ei muutu ta hiljem koormavaks.

Mis aga on veel eriti tähtis. Noor inimene on harilikult terve ja tema elu kindlustatakse normaalse tariifi preemiaga. Keegi ei tea, kuidas areneb ta tervislik seisukord. Juba mõne aasta pärast võib inimest tabada mõni raskem

haigus, mis jätab tervisele omad jäljed. Tervise halvenemine aitab aga kaasa, et inimest üldse ei kindlustata ja kui kindlustatakse, siis kõrgendatud preemiaga. Sellepärast siis: mida varem kindlustatakse elu, seda parem.

Mina olen terve ja pikaeealisest perekonnast, miks pean ma end kindlustama?

A: Just terveid isikuid võetakse kindlustamiseks vastu. Olete teie haige või on teil mingi viga, siis pole teie harilikult mitte kindlustatav.

B: Kuidas nii?

A: Teie esivanemate pikk iga ei anna teile mingit garantiid, et teie jääte terveks ja nii kaua elate, et saate perekonnale kapitali koguda. Ainult kindlustamine annab kindlusetunde.

B: Siis lasen aga end hiljem kindlustada, kuid mitte täna, sest et ma elan veel kauem.

A: (Kindlustustegelane hoiab kätt selja taga). Härra B, palun öelge, mitu sõrme olen ma seljataga välja sirutanud?

B: Kust võin mina seda teada?

A: (Kindlustustegelane võtab käe välja ja näitab mitu sõrme oli välja sirutatud). Nagu näete, kaks sõrme. Näete, sama hästi nagu teate, mitu sõrme ma välja sirutasin, sama vähe teate, kui kaua teie veel elate. Kuna teie seda ei tea, on's siis õige, et elate elu kindlustamata? Suremustabel näitab, et iga kolmas 30-a. mees sureb enne, kui ta saab 55 a. vanaks. Kas kahtlete veel elukindlustamise vajaduses?

Minu isa on kindlustamata, ta on vanaks elanud ja endale ka midagi kogunud.

A: Jah, seda ma usun, et teie isa on vanaks elanud, härra B., kuid teie ei tea, kui vanaks elate. Äkiline surm niidab tihti mehed paremas eas maha.

B: Seda võib juhtuda.

A: Kuid usun, härra B, ühes asjas annate mulle õiguse. Kui teie isa, näiteks, 100 kr. teenis, oli kergem 20 kr. kõrvale panna kui teil 3. Sest elu on kallid ja raha väljaandmise võimalused

on palju suuremad, kui aastakümned tagasi.

B: See on täiesti õige.

A: Kui teie nüüd enneaegselt surete, siis ei saavuta te seda, mida soovite, nimelt koguda kapitali oma perekonnale. Kuna te võite aga surra iga päev, siis kas ei talitaks te targasti, kui teie oma perekonna eest hoolitsemiseks oma elu kindlustaksite?

Mina ei kindlusta oma elu, sest kui olen surnud, võib mu naine end ise elus läbi lüüa.

A: See pole mitte õieti mõeldud. Mõelge oma vanemaile, kas oli neil niisugune vaade elule? Kui, siis vaataksite asjale teisiti. Ja teie lapsed, teie veri ja liha, teie nimekandjad. Sellepärast tehke vähemalt 1000-kr. kindlustus. Kui teie surete, siis pole teie naisel tarvidust joosta mööda sugulasi ja tuttavaid, et matusraha saada.

B: Selle üle võib juba rääkida.

A: Muuseas, härra B, võib ju juhtuda, et elate lõpptermini ise üle. Siis saate ise kasu elukindlustusest vanaduspäevil, kui teenimine pole enam kerge asi. Lõpuks ei või teie ju kõike endaga kaasa hauda võtta. Oletame, et teie võidate raha, pärite või kogute aastate jooksul kokku. Koputab siis ühel päeval vikatimees teie uksele ja võtab teid kaasa, siis peate seda ka naisele jätma.

B: Jah, asi on küll niisugune.

A: Kui teie oma naise halba olukorda jätate, ei või keegi teada, mida toob tulevik ja siis peab ta ühiskondlikule toetusele lootma. Oleks aga parem, kui seda ei juhtuks.

B: Muidugi.

A: Seda võite loomulikult elukindlustamisega saavutada.

Ajad on halvad, sellepärast ei võima lasta oma elu kindlustada.

A: Just sellepärast, et ajad on halvad, peate oma elu kindlustama. Mõelge järele, kuidas saab teie perekond halval ajal läbi, kui juhtuksite äkki surema. Teie teenistusega ongi juba tänapäev raske läbi saada.

B: See on õige.

A: Härra B, kui soovite elada, siis peate mõistma ka keelduda. Üks pott õlut nädalas vähem, karp suitse vähem, mõni ajaleht vähem, see teeb aastas juba oma 100 kr. Selle summa eest võite lasta juba oma elu kindlustada. Kas te pole valmis nädalas mõnest õllest ja mõnest suitsust loobuma, kui teate, et teie armsate tulevik on kindel?

B: Naine, mis arvad sa sellest?

Naine: Sa tead ju, et olen ammugi selle poolt.

B: Siis võin ka mina seda teha.

Miks kindlustab end noor?

Miks peab noor vallaline mees oma elu kindlustama, selleks toob üks ameeriklane ette järgmised 10 punkti:

1. Hoolitsust vajava ema, õe või venna kaitse. 2. Matusukulude ja võlgade tasumine surma puhul. 3. Kapitali kogumine tungivaiks tarvidusiks. 4. Krediidiallika loomine iseseisvaks äriliseks tegutsemiseks. 6. Kapitali kogumine ärilise tegevuse alustamiseks. 7. Ärilise edu kindlustamine. Tahab noormees, et tema algatus õnnestub, siis kaitseb teda kindlustus. See lubab teda julgemini tulevikku vaadata. Peale selle selline iseloom, kes end noorelt

kindlustab, leiab ka inimesi, kes annavad talle tarviduse korral krediiti. 8. On ta juba kindlustatud, siis võib ta võtta endale ka suuremat vastutust abielluda, saada isaks, koormata oma maja hüpooteegiga, kui ta hakkab uut äri tegema. Lõpuks ei tohi unustada ta ka seda, et saab vanaks, millal võib oma kokkukohiu vilja maitsta. 9. Mida varem kindlustus sõlmitakse, seda odavam see tuleb ja seda kiiremini saabub lõpp-tämin, mille tõttu on võimalik kindlustussummat parajas eas kätte saada. 10. Noorelt on inimene terve ja ta leiab kergelt vastuvõttu normaalse preemiaga kindlustusseltsi poolt.

Kindlustuskandidaadi „proovimine“.

Kindlustuskandidaat on esindajate „toormaterjaliks“, millest ta osava ja püsiva tööga vormib uue kindlustatu. Igähele kindlustuse välistööl on edu eelduseks, et see toormaterjal ei lõpe, s. o., et ta leiab järjekorras uusi kindlustuskandidaate, kelle juures võib kindlustusi sõlmida.

Kahjuks on kunstniku, advokaadi, arsti jne. ning kindlustusmehe vahel suur vahe. Kunstnikule pakub toormaterjali müüa vabrikant ja advokaati kui ka arsti otsivad kliendid ise üles. Kindlustusmees peab aga oma klientidele „järele jooksuma“, ta peab neid esmalt leidma, peab neid otsima. Lõpuks on see siiski hea, sest kui poleks see nii, tarvitseks kindlustusseltsidel ainult oma kontorid lahti teha ja kõik esindajad, hankemehed oleksid liigsed.

Kandidaatide leidmine on sellepärast siis kindlustusmehe tähtsaimaks eeltöök. Ainult siis võib ta hoida oma provisjoni summat teatud kõrgusel ja endale ühtlast sissetulekut kindlustada, kui ta kindlustuskandidaatide tagavara on küllalt suur. Kuid nagu näitavad kogemused selgesti, pole mingit mõtet ühekorraga suurt hulka kindlustuskandidaate kokku ajada, et siis nende kogumises pikemat pausi pidada, vaid tuleb järjest otsida uusi kindlustuskandidaate.

Ühte viga tuleb aga igal juhtumil vältida: meie peame hoiduma, et me ei hakka igähte lähema järeleuurimiseta pidama kindlustuskandidaadiks. Kui seda teeme, jookseme ohtu, et me raiskame oma kallist aega kasutult.

Õigel kindlustuskandidaadil peab olema neli omadust:

1. Ta peab olema maksuvõimeline. Pole mingit mõtet näha palju vaeva inimesega, kelle suhtes võib tõenäoliselt oletada, et ta kindlustust ei sõlmi, ja kui sõlmibki, siis läheb see kindlustus peatselt storneerimisele. Kasulik pole see ei esindajale ega kindlustatule. Publikus tekib aga meelegibedus kindlustusseltside vastu üldse. Klient on siis otsekoheselt ja õiglaselt rahul, kui

preemia on mõõdukas, võrreldes sissetulekuga.

2. Peab olema vajadus kindlustamiseks. Klient ei sõlmi kindlustust, et saada teenistust esindajale või seltsile, vaid et kindlustusel on oma kindel siht: kindlustada omi omakseid või muretsema enda vanaduspäevade eest. Kui kliendile ei saa anda kindlustusvormi, mis vastaks ta majanduslikkudele vajadustele, siis olete talitanud halvasti. Enamikult ei püsi selline kindlustuskava. Varem või hiljem näeb klient ära kindlustuse otstarbetust ja kindlustustühistub.

3. Kindlustuskandidaat peab olema kindlustusvõimeline, see tähendab, tema tervislik seisund, tema eluviisid ja samuti ka ta elukutse peavad seltsile võimaldama ta kindlustusettepanekut vastu võtta.

4. Kindlustuskandidaadile peate olema sümpaatne. Kui teie pole kindlustuskandidaadile sümpaatne, siis on teil raske teda kindlustamiseni viia. Kõige parem on, kui teil on ühed huvid (sport, eriharrastused jne.), ühised vaated või ühised elamused, mis teid kindlustuskandidaadiga seovad.

Need neli nõuet näivad kuni teatud kraadini olevat endastmõistetavad, siiski on väga tähtis, et teie iga kindlustuskandidaati nende nelja punkti järele kaalute. Kui ta aga neile neljale nõudele ei vasta, siis peate ta oma kandidaatide nimestikust maha kustutama.

Need „kindlustuskandidaatide proovimised“ hoiavad ära teil palju ajakulu, pahameelt ja pettumust, mis on teie tööle takistuseks.

Teeb Teie kandidaatide hankimine muret?

Tunnete Teie puudust kandidaadidest, siis hankige neid abielu ning sünni juhtudest. Igas tunnis sünnib meil ümmarguselt 2 last. Aastas sünnib neid üle 18.000.

Sama headeks kandidaatideks osutuvad aga ka abiellujad. Neid tuleb meil aastas üle 20.000. Igapäev registreeritakse abiellu 55 isikut.

„Ei“ ei tähenda veel midagi.

Paljud hankemehed mõtlevad, et kindlustuslepingu sõlmimine on eraldi ja kardetav osa kogu töös. Kuid pole midagi sellesarnast. Hankemees peab püüdma viia asja nii kaugele, kui ta on alustanud kindlustusjuttu.

Iga hankemees võib jõuda nii kaugele, et asutakse tegevusse. Esiteks ta on äratanud teatud ihad ja kui inimene soovib midagi ja see näib olevat talle heaks asjaks, siis ei lakka ta seda soovimast üheks sekundiks, üheks minutiks või viieks minutiks. Ta soovib seda, kuni saab selle või leiab, et ta ei või saada seda. Nii ei maksa kunagi karta, et te kaotate „psühholoogilisel momendil“. Pole olemas sellist asja.

On palju hankemehi, kes võivad esitada oma pakkumist hästi, leida lähemispunkti, ajada ära kindlustusjutu ja tõeliselt äratada ihasid. Sellele vaatamata ei saa nad kindlustust. Need hankemehed on kehvad kindlustuslepingu sõlmijad. See tähendab, nad kukuvad läbi hankemehe peatülesandel panna inimest liikuma, et see annaks allkirja sooviavaldusele.

Sellised mehed ei pane sagedasti tähele, et harilikul inimesel on kõige raskem öelda „jah“ mingi ettepaneku suhtes. Paljudel kordadel ütlevad inimesed „ei“, kui nad tõeliselt on valmis kindlustama. Inimese loomuses on nii palju enesekaitset, et on saanud juba harjumuseks öelda mõtlematult ei. Tihti nõuab see inimeselt suurt jõupingutust, kui ta suudab öelda „jah“.

Paljud kindlustuskandidaadid kardavad, et neid veetakse sisse, kardavad võtta peale lisakulusid, mõtlevad, et mujalt võivad saada odavamalt, kardavad, et ettepaned kindlustust pole just selline, mida nad vajavad ja sellepärast löövad nad „ei“ga nagu siilid oma okkad püsti.

Oletame, et kindlustuskandidaat soovib saada kindlustust, tema tõelistele vastuväidetele on vastatud ja ta on otustamispunktil. Midagi tuleb teha. Teie kindlustuskandidaat on nagu hobune, kes läheneb takistusele. Kui hankemees istub lihtsalt vaikselt oodates, siis on olemas suur oht, et sissejuurdu-

nud konservatism ja enesekaitse toob esile kerge „ei“ rohkem raskema „jah“ asemel.

Suurem osa hankemehi loomulikult viivitavad, et küsida lõplikku otsust, ja nad viivitavad kahel põhjusel, kas närvilikkuse tõttu või kartusest, et asi luhutub. Närvilikkusest saab jagu vilumusega. Isegi vilumusteta hankemees võib saada sellest üle, kui ta ütleb endale iga kord, kui läheb kindlustuskandidaadi juure: „Lähene sellelt mehelt küsima, kas ta kindlustab ja enne lahkumist küsin temalt seda kolm korda.“ Siis pole tal tarvis enam millegi üle muretseda, sest et tal on ees kindel asi, mida peab tegema — esitada oma ettepanek ja temalt siis kolm korda küsida, kas on see talle vastuvõetav. Kui kandidaat on nõus, siis on kõik väga hea. Kui ta pole aga nõus sooviavaldusele alla kirjutama, siis on see küll halb, kuid siiski pole see närvitsemise põhjuseks.

Mis sünnib kindlustuskandidaadi peas, kui hankemees tuleb ta juure oma ettepanekuga. Hankemehe jutlemisel mõtleb ta: „Mul on hirmus vähe aega. Kuidas võin sellest tüütajast pääseda, ilma et tarvitseks teda uksest välja viisata.“ „See pole sugugi halb ettepanek. Võiksin selle vastu võtta, kui oleks küllalt raha.“ „See on hea ettepanek, kuid sellelt mehelt ei võta ma vastu seda milgil tingimusel, — mulle ei meeldi ta kaelaside. Lasen end kindlustada teise kaudu.“ „Ma ei või lasta kindlustada — naine leiab jälle, et raiskan raha.“ „Ei tea kuidas läks Lillil täna koolis. Ta peaks saama sel kuul paremad numbrid kui eelmisel.“ Kindlustuskandidaadi mõtted pendeldavad ühe asja juurest teise asja juurde.

Kui palju kindlustusjutte olete teinud peale selle, kui kindlustuskandidaat on pööranud teile selja? Kas ütlevad nad alati „ei“ üks või kaks korda enne kui nad kindlustavad?

Hankemehele, kes tunneb oma kindlustuskandidaati, on eitav vastus ainult hooandmiseks. Selle asemel, et olla läbi, algab ta uuesti — ja tal on ikka head võimalused saada kindlustust.

Hankemehe kodukool.

Suur varandus lihtsas sõnas.

Kui vaadata kindlustust lähemalt, siis võib talle tõeliselt laulda oodi.

Kindlustus! Mis ei peitu küll selles iseendast nii kuivas ja igapäevases sõnas. Kuna ta ühele inimestele pole muud midagi kui ainult sõna, tähendab ta teistele kõik: õnne, tulevikku, hingelist ja moraalset rahu, karjääri, perekonna asutamist. Kindlustus on omaette kogu maailm ja koguni rohkem kui elu kõigi oma nähtuste ja avaldustega, sest et ka surmas ja surma tagajärjel tähendab ta elu. Kindlustus ei tunne piire, vaid ainult piiramatuid võimalusi.

Kindlustus kaitseb ookeaniauriku laadungit, mis kaugel merel, lennukit, mis teise mandri poole ruttab, annab usku ja kindlust kaevurile, kes maasügavuses kaevab, hoolitseb sõduri perekonna eest, kui ta annab oma hinge lahinguväljal. Ta annab tõhusat toetust raskeil õnnetusel, ta võib üles ehitada terved linnajaod, mis purustatud maaväringuist või hävitatud tulekahjust. Ta kaitseb kulda, kalliskive ja igasuguseid väärtusi varaste vastu.

Suurt ja keerukat kindlustuse masinvarki juhivad kümned tuhanded inimesed ja ta jagab oma õnnistust sajatuhandele, rikastele ja vaestele. Kes kindlustusanduse-alal töötavad on tõelised inimsöö heategijad.

Elukindlustus on heaks arstimiks tänapäeva ühiskonnale, kes peab võitlema raskete probleemidega. Elukindlustus on solidaarsuse kasvataja, sest et ta kogub miljonid inimesed ühe mütsi alla ja sunnib tugevaid nõrkade, rikkaid vaeste, terveid haigete ja noori vanade eest hoolitsema.

Elukindlustuse suurepärase organisatsioon saabab meid hällist hauani. Ta hoolitseb meie eluõhtu ja meie leskede eest, kasvatab vaeslapsi, aitab mehele meie tütreid ja annab meie poegadele elukutsed. Elukindlustus päästab varanduseta inimesi ja nende omakseid sandikepi eest ja vabastab varandusega

inimesi tuleviku muredest, mistõttu pikeneb ka nende elu. Ungari luuletaja Vajda ütleb: *Inimene on kangeline, et ta mõistab elada, kuigi ta teab, et peab surema.* Kuid selle kangelasmeele suureks kasvatajaks on praegu elukindlustus.

Ja kui palju pole veel teisi kindlustusi! Kahjukindlustus, mis võtab endale võitluse loodusjõududega: tule, vee, tormi ja äikesega. Murdvarguskindlustus, mis on kindlamaks lukuks ukse ees, mille taga peituvad meie varandused, mida oleme nii suure hoole ja vaevaga kogunud. Õnnetusjuhtumikindlustus, mis saabab meid kõigil meie teedel, jala, autol, lennukis, laeval ja tuhandeis teistes olukordades. Ta ei anna meile esimest abi, vaid hoolitseb ka töövoimetute, invaliidide eest kuni nende surmani. Ta annab nad ühiskonnale tagasi.

Kindlustus moodustab majanduslikus elus tasakaalu, mis muudab kindlusteta kindlaks ja annab võimaluse ärielus teha rahulikult kalkulatsioone. Kindlustus on ka tööpuuduse takistajaks, sest et ta võimaldab tööjätkamist, kui loodusõnnetused või inimeste kurjad tahtmised on püüdnud panna seda seisma. Ei ole tõesti suuremat asja kui on seda kindlustus.

Lõputa ahelsüsteem hanketöös.

Lõputa ahelsüsteem hanketöös on parimaks viisiks, et luua kindlustuskandidaatide nimestikku, kellele võib müüa poliisi. Kuidas saavutada seda, et üks mees saabab sind teise juure kindlustusjuttu ajama, on kirjeldatud siin.

Iga kord, kui hankemees on saanud ühe poliisi kaubaks, loob ta mõjukeskuse, mida õigel viisil kasutades võib ta saada otsese tulemusena vähemalt ühe kindlustuse. See ongi hanketöö lõputa ahelsüsteem.

Muidugi võib oma mõjukeskust mitmel viisil ära kasutada. On väga

hea mõte, kui koostatakse vastkindlustatu vendade, õdede ja teiste sugulaste nimestik. Samal ajal tuleb nende kohta koguda andmeid nende vanuse, tervislike seisukorra, ainelise olukorra ja tööala kohta. Kõik need andmed annavad võimaluse luua, kui neid külastatakse, head pilti kindlustusest ja selle kasust.

Kuidas saada vastkindlustatult tarvilisi nimesid ja soovitusi külastamiseks, selleks, toome siin näite.

„On's teil abielus vend?“ küsite. Kui tal on, siis vastab ta muidugi: „Jah, kuid mis siis?“

„Kas te ei taipa, kui tähtis see on, et ka vend on kindlustatud? Oletame, et temaga juhtub midagi. Teie ei soovi ju näha, et tema perekond oleks siis hädas? Teie tunnete ju siis, et teie kohus on oma venna perekonda aidata ja selle tulemuseks on mõnesugused kulud. Kuid teil poleks kulusid ega tema perekonnal häda, kui vend on oma elu kindlustanud.“

Püüdke vastkindlustatult, kui olete talle poliisi kätte annud, saada teada tema ühe või mitme sõbra, ametvenna või tuttava nime, kes on terve ja kellel on küllalt sissetulekuid, et võib preemiaid maksta.

Oletame, et olete saanud teada ta nime mõne ta sõbra käest.

„Teie kindlustasite täna oma elu ja saate ise aru, kui kasulik on see teile. Kõik see tuli sellest, et härra Külm soovitas teid külastada. Vastasel korral oleks möödunud päevad, kuud ja aastad ning teie perekond oleks jäänud kindlustuskaitseta. Just nii nagu tema aitas teid minu läbi, miks siis mitte olla kasulik mõnele oma sõbrale?“

Või jälle niimoodi: „Teie olete saanud aru kui tähtis on elukindlustus, sest et muidu poleks te sõlminud kindlustust. Teie perekonna seisukord on nüüd kindel. Kas poleks see mitte sõbralik tegu teie poolt, kui teie nimetaksite mulle mõne oma sõbra nime, kellel puudub see kaitse, mis on nüüd teie perekonnal? Võib-olla viimane või ta perekond on kunagi teile selle eest väga tänulik.“

„Ma ei küsi teilt nime nimestikku. Ma ei soovi seda. Soovin ainult seda, et kasutada mind vahemehena, et osutada

teenet mõnele oma sõbrale. Mõelge mõnele, kes on täiesti terve ja kellel on perekond.“

Kui soovitakse saada head kindlustuskandidaati, siis peab hankemees olema kindel oma sõnas, et ta ei soovi mitte tema sõprade nimestikku. Hankemees peab jätma talle kindla mulje, et tema läbi on tõesti võimalik mõnele oma sõbrale head teha, mitte aga seda, et ta teeb sellega head hankemehele endale. Jätab aga hankemees oma kõnelusega mulje, et ta palub seda enda pärast, siis on tulemused juba rohkem kahtlased.

Usaldust alati kindlustada!

„Kindlustus on usaldusasi,“ selle lausega on nõus kõik kindlustustegelased. Paljud leiavad, et seda vana tõde on asjata veel meelde tuletada, kuid siiski ei saa ühest asjast mööda minna.

Usaldus ei tohi ulatuda ainult kindlustusseltsile, vaid ka kindlustusesindajale. Kuidas on aga lugu publiku usaldusega kindlustusesindaja vastu, kes sõlmib kindlustusi? Olen kindel, et suuremal osal kindlustusesindajail on see usaldus olemas. Kuid siiski võib vahel kuulda mõnda kindlustatut ütlevat: „Kui nüüd see härra, kes mulle kindlustuse kaela sokutas, siin oleks, küll ma talle siis näitaks.“

Kuidas on sellised juhtumised võimalikud? Juhtub, et mõne kahju puhul väljamaksetud summa ei kata kahju täies ulatuses. Selts lükkab rohkema nõudmise õigustatult tagasi. Kindlustatu aga kirub ja vannub: „Jah, kui ma pean maksma, siis on kindlustusselts platsis; kui peavad nad aga ise maksma, siis pole juttugi sellest.“ Tihti lõpeb selline kirumine sajatamisega: „Kindlustus üldse on suur kelmus!“

Kes on sellistes nähtustes süüdi, mis mõjuvad edaspidi väga kahjustavalt hanketööle? „Suurejooneline“ esindaja ütleb: „Mina pole põrmugi süüdi. Andsin ju kindlustatule tingimused. Kui ta poliisi läbi ei loe, ei saa ma midagi parata.“

Õige. Kuid selle eest ei saa ta enam loota, et kindlustatu tunneb veel usal-

dust tema vastu. Kui ta ei soovi end lasta uksest välja visata, ei tohi ta teda enam külastada. Ka ei või ta enam loota, et ta saab uusi kindlustusi kindlustatu lähemas naabruskonnas, tuttavate ringkonnas.

Et aga sellist asja ei juhtuks, peab esindaja iga kindlustuse sõlmimisel tegema kindlustatavale täiesti selgeks kindlustuskaitse ulatuse. Ükski punkt ei tohi jääda kindlustataval selgusetuks. Nii toimetades võidab esindaja alati oma klientide täieliku usalduse ja jäävad ära ebameeldivad arusaamatused. Mis aga veele tähtsam üks usaldus toob uusi usaldusi ja uued usaldused uusi kindlustusi.

Lapsed – kindlustusmehe tulevik.

Lastehooldamiskindlustus on väga hea tööpõld hankemehele, kes nõustub seda ära kasutada.

Suurem osa vanemaid on väga huvitatud oma lastest ja nad kõnelevad parema meelega oma poja või tütre tulevikust kui oma rahanduslikkudest probleemidest. Seda liiki kindlustuse tarvidus on selge igaühel pikema jututa, nii et kui saadakse kindlustust üldse, siis pole tarvidust selle saamiseks aega raisata. Seda laadi kindlustuse suhtes löövad vanemad kõhklema alles siis, kui tuleb kaaluda, kuidas lubavad seda rahalised võimalused.

Peale selle ei tohi kindlustustegelased kunagi unustada, et need kindlustused on tulevikus uute äride algusteks. Igaüks, keda on lapsena kindlustatud, laseb täiskasvanuks saades end juba ise kindlustada.

Lastehooldamiskindlustuse iseloomulikuks küljeks on, et neid tabab harva storno. Samuti nagu vanem hoolitseb lapse igapäevaste tarvete eest, hoolitseb ta ka selle eest, et kindlustus jääks püsima. Last ei unusta vanemad nii kergesti.

Kuid lastehooldamiskindlustusel on ka vanemail otse silmanähtav kasu:

- 1) Lapsele hariduse andmiseks võib ta saada tarvilise raha.
- 2) Lapse surma puhul katab see kindlustus tema põetamise- ja matusekulud,

nii et pole tarvis tormata võlgadesse, nagu seda juhtub tihti laste surma puhul.

3) Kindlustussumma, mis lapse täiskasvanukssaamise puhul välja maksetakse, võimaldab tal kohe vanemate toetuseta iseseisvat elu alata. Kuid selle kõrval võib sellest kujuneda tütrele kaasavara või pojale pulmakingitus.

Uute kohtade otsimine

„Ükski hankemees ei või saada rahuldavat tulu oma tööst, kui ta ei otsi järjest kindlustuskandidaate uutest majadest,“ ütleb Ameerika kindlustusselts „Monumental Life“ direktor J. Paschek. „Põhjuseks, miks hankemehel ei vea, on, et ta ei kuluta küllalt palju aega hanketööks. Hankemees ei saa kunagi palju kindlustusi, kui ta võtab neid neist majadest, kuhu ta on juba müünud omad poliisid.

Üks tõhusamaist viisidest asuda tööle tänaval, kus tal puudub informatsioon majadest, on teha algust teisest majast, alates nurgast. Seal peab ta pärima majahoidjalt järele mõne kujuteldava isiku suhtes.

Kui talle vastatakse, et sellist isikut ei ela majas, siis päriku ta järele, kes elab lähemas korteris, mis on ta nimi, kas on tal lapsi ja kui on, siis millised on nende nimed. On ta saanud seda teada, siis pole tal enam raske astuda kõrvalkorteri ukse taha ja öelda: „Mr. Jones? Tahaksin veidi rääkida teie väikese Catherine üle. Ta on 9 a. vana, eks?“ Hankemees kutsutakse siis sisse ja teda palutakse oma külastuse põhjust seletada.

Mõned hankemehed ütlevad, et neil pole vaja kindlustuskandidaatide nimestikku ühes märkustega nende suhtes, sest et neil on liig palju inimesi külastada. Kui hea pole ka nende arvetes, on siiski tarvilik, et on süstemaatiline kava külastamiseks. On üllatav, kui sagedasti muutuvad olukorrad ühes majas ja just sellepärast, et hankemees külastas kolm nädalat tagasi ilma tulemusteta. See pole aga sugugi tunnuseks, et perekond pole valmis kindlustamiseks. Eriti on see maksev töölispererkondade suhtes.“

Laiast maailmast.

Kuulus viiulikunstnik Bronislav Huberman kindlustas omad käed aasta tagasi õnnetusjuhtumite vastu „Lloydis“. Hiljuti said need Hollandi India lennuõnnetusel vigastada ja nüüd maksis „Lloyd“ talle välja 10.000 naela.

*

Inimesed arvavad, et tiisikus on parandamatu, kuigi moodsad ravimeetodid kõnelevad vastupidi. Statistika näitab, et suremus tiisikuse tõttu on langenud järjekindlalt. 1919. a. suri iga 100.000 inimesest tiisikusse 286,7 kuid 1936. a. ainult 114,2.

*

Määrimaal teatas ühe ametniku naine politseile, et majas on käinud murdvargad. Ühtlasi esitas ta kindlustusseltsile 3500-kroonilise nõude varastatud asjade eest. Vargad pidid olema tunginud sisse keldri aknast. Kui politsei keldri aknaid lähemalt vaatama hakkas, siis selgus, et neil olid veel vanad ämblikuvõrgud ees. Naine võeti kindlustuskelmuses vastutusele.

*

Litomerices Tshhehoslovakkias vangistas politsei František Čereveny. 1928. a. saadik oli ta süüdanud oma väimehe veski neli korda ja oma talu kolm korda põlema, et saada kätte kindlustussummat.

*

Günzburgis Baieris põles hiljuti maha kaks maja. Nagu juurdlus näitas, oli tulekahju põhjustanud päikesekiired. Klaas oli koondanud päikesekiired heinatruustile, mis põlema hakkas ja majad põlema süütas.

*

Nagu statistika näitab, on Ühendriikides kõigist surnud lastest 25 prots. autoõnnetuse ohvrid. Kaksikümme viis aastat tagasi oli see protsent ainult 12,5.

*

Kindlustustegelaste väljaõpetamiseks on Norra kindlustusselts „Idun“ hakanud tarvitama grammofoni abi. On valmistatud rida plaate, millel on loengud kindlustusasjandusest.

*

Nagu näitab statistika, on Ühendriikides kindlustatud naiste arv tunduvalt kasvanud. Kuna 1915. a. moodustasid naised ainult 3 prots. kindlustatute üldarvust, moodustavad nad nüüd 26 prots.

Nagu „New York Life“ teatab, on üks Ameerika kohus mõistnud välja kindlustusseltsilt ühe enesetapmise puhul õnnetu juhtumi tõttu surmasaamise puhul ette nähtud kahekordse kindlustussumma. Enesetapmine oli sündinud hullumeelsuses. Kohus asus seisukohale, et enesetapmist hullumeelsuses tuleb võtta kui õnnetusjuhtumit.

*

Kanada tuletõrjenädala puhul tehti kindlaks, et iga aasta saab Kanadas tuleõnnetustel surma 350 inimest ja et aastatel 1921 kuni 1936 on hävinud tules 650 milj. dollari väärtuses varandusi. Üksinda viimasel aastal on olnud 4.700 tulekahju, kusjuures kahjusumma tõusis 2,7 milj. dollarile.

*

Tokios tappis hiljuti üks arts oma poja süstimisega, et saada kätte kindlustussummat. Süstimiseks tarvitas ta preparaati, mille oli ta ise leiutanud ja ainult meresigade kallal proovinud, et see surmavalt mõjub. Mõrv oleks jäänud avastamatuks, kui poleks arsti abilised teadnud tema katsetest ja selle tõttu teda kahtlustama hakanud. Enne kui teda vangistada suudeti, pani ta toime harakiri.

*

Omapärane õnnetus juhtus hiljuti Ühendriikides Indiana osariigis. Raudtee ülesõidukohal põrkas kaks autot kokku sel momendil, kui rong jooksis neile otsa. Surma sai 7 ja vigastada 4 autosõitjat.

*

Möödunud aastal sai Ühendriikides liiklemisõnnetustel surma 40.000 inimest, raskesti vigastada 125.000 ja kergesti vigastada 1.500.000 inimest. Liiklemisõnnetuste kahjud ulatuvad 2.000 milj. dollarile.

Kindlustusmees: „Härra Arimees, mul on 39-a. naistuttav. Ta pole teinud tööd 15 aastat ja kontoritööst ei tea ta suurt midagi. Millist tööd võiks ta saada?“

Kindlustuskandidaat: „Igatahes mitte midagi suuremat. Võib olla ehk ainult ruumide koristajaks. Kes ta on?“

Kindlustusmees: „Praegusel momendil on see ainult kujuteldav isik. Kuid kui teiega juhtub midagi ja teie abikaasal pole küllaldest sissetulekut, siis võib see juhtuda teie abikaasaga.“

„Colonial Life“.

Õnnetuste kroonikat.

ÕNNETUSI INIMOHVRITEGA.

1. dets. sai laeva lossimistödel õnnetut surma Tallinna sadamas kapten Karl Küll. Samas sai raskesti vigastada veel tööline Julius Jaup.

8. dets. jäi õisu metskonnas metsatöödel mahalangeva puu alla Alvine Lapp, 32 a. vana, ja sai nii raskesti vigastada, et suri meelemärkusele tulemata.

Samal päeval leiti Uus-Põltsamaa vallas Võhma külas lumehangest külmanult Tõnis Kulp, 55 a. vana.

10. dets. uppus Saku-Kiisa jõkke Nõmmel Põllu tän. 63 elutsev 27-a. Eduard Allan.

Õöl vastu 11. dets. sai Valga jaamas ma-nööverdava veduri all surma 30-a. Paul Kaislas.

13. dets. suri Rae vallas Arukülas söögi-laua taga südamerabandusse Tallinnas Tulika tän. 3-1 elutsev Juhan Jõeäär.

15. dets. leiti Tuhalaane vallas Robavere asunduses hobuste lasipuude alt surnult Johannes Jaakobson.

18. dets. leiti Salu vallas karjamaalt surnult Kaarel Trinkmann, 40 a. vana.

21. dets. leiti surnult Vee valla sekretär Otto Tubarik.

Samal päeval kukkus Põltsamaa restora-nis „Eerikus“ tõukamise tagajärjel Joosep Kalm nii õnnetult, et sai silmapilkselt surma.

22. dets. jäi Tartu-Petseri raudteel Kliima jaama juures rongi alla 20-a. noormees J. Horn. Noormees sai silmapilkselt surma.

Samal päeval külmas Kuressaares lume-hange Miina Hunt, kes ei suutnud väsimuse tõttu enam edasi minna.

Samal päeval sai hiljupüsi kordaseadmisel surma Tsooru vallas J. Bergmanni 8-a. Aleksander.

23. dets. jäi Sonda-Mustvee kitsaropalisel raudteel Avinurme jaama juures rongi alla kohalik elanik J. Vaher. Vedurirattad lõikasid mehel ära vasaku jala. Õnnetu suri paar päeva hiljem haiglas.

25. dets. sai Somp jaamas Narva-Tallinna rongi all surma Jõhvi valla Somp küla elanik Mähkel Jurnas, 25 a. vana.

24. dets. külmas Rõuge metsas ära Peeter Udras Väike-Luha külast, kes oli metsa ek-sinud.

Samal päeval jäi Auvere jaamas puukoorma alla kohalik talunik August Vask, 55 a. vana, kes suri paar päeva hiljem haiglas.

Samal päeval suri Tudus oma õe korteris äkki ära. Toomas Sipsakos, 33 a. vana. Teda jäi leinama perekond.

26. dets. sai Tamsalu lähedal Balti eks-pressi all surma raudteetöeline August Kala.

27. dets. jäi Tartu maant. raudteelõiguse kohal rongi alla Aleksander Lambin, 50 a. vana. Ta suri haigemajja saabumisel.

1. jaan. jäi Lille küla peatuskoha juures Tallinna-Narva rongi alla Keila-Joa konstaa-

bel Erik Tendal-Teentalu ja sai silmapilkselt surma.

29. dets. suri äkki Tallinnas Liiva tän. 49 asuva kioskipidaja Johannes Gruno. Kioskis istudes hakkas tal äkki veri suust ja ninast voolama. Enne kui ta haigemajja jõudis, oli ta surnud.

31. dets. plahvatas Valgas Tartu mnt. sepi-kojas 6-tollise mürsu kapsel. Sepp Katter Käremaa ja ta poeg Jaan Käremaa said raskesti vigastada.

3. jaan. leiti Uue-Võidu vallas läbilastud peaga 24-a. Voldemar Nõmm.

4. jaan. sai Läänemaal Massu vallas 49-a. Ado Tamberg mürsu plahvatamisel raskesti vigastada.

Samal päeval leiti Virumaal Erra vallas lumehangest surnult Ernst Sepp.

5. jaan. jäi Võru „Võru tööstuses“ transmissioonivõlli külge montöör Rudolf Ossip nii õnnetult, et sai surma.

Samal päeval suri Elvas Kesk tän. nr. 42 elav Anton Värte südamerabandusse.

6. jaan. kukkus Valjala vallas Saaremaal taluperemees Voldemar Tuubel lahtisesse kaevu ja uppus.

10. jaan. suri Nõmmel viinapoes viina ost-misel südamerabandusse kohalik majaomanik Valerian Podolski.

11. jaan. surid Valgamaal Tõlliste vallas vingusurma talusulane Jaan Kooremaa, 30 a. vana, ja teenijatüdruk Miili Kirschbaum.

15. jaan. jäi Halliste ja Abja jaamade vahel rongi ette talunik Peeter Kornit hobuse ja reega. Hobune sai surma ja mees raskesti vigastada.

Samal päeval suri Kuksemaa vallas valla-vanema abi lapse varrudel August Paabot.

17. jaan. jäi Saku ja Männiku jaamade vahel rongi alla Hageri valla elanik Hans Kanter oma 15-a. tütreaga. Tütar sai silmapilkselt surma, kuna isa toimetati raskete vigastustega haiglasse.

TULEÕNNETUSI.

25. nov. põles Pärnumaal Pati vallas maha Johannes Ljublini elumaja, rehi ja kuivatis. Omaniku kahju 1000 kr.

Õöl vastu 28. nov. süttis Nõmmel, Pärnu mnt. nr. 120 Valter Pallo kahekordne puu-maja. Tulele pandi piir. Omaniku kahju 7000 krooni.

2. dets. põles Petserimaal Vilo vallas maha Aleksei Rudnovi laut. Suitsus lämbus 1 hobune, 2 lehma, vasikas ja lammas. Omaniku kahju 1500 kr. Oletatakse süütamist.

7. dets. hävitas tuli Hummul vallas Herme-line Kurvitsa lauda ja küüni. Kahju 1000 krooni.

8. dets. süttis Nõmmküla vallas Kaarevere külas H. Petersoni viljakuivatis koos viljaga. Kahju 650 kr. Hoone oli kindlustamata.

9. dets. põles Pärnumaal V.-Vändra vallas Sikkamäe külas maha Voldemar Reieri talu

elumaja ühes rehetoa ja hobusetalliga. Tulle jäi 3 hobust ja hulk muud vallasvara. Kahju 5400 kr. Hooned olid kindlustatud 2000 kr. eest. Tuli sai alguse poisikese käest.

Samal päeval hävitas tuli Püssi vallas Soornurme külas A. Põllu rehehoone. Sisse jäi vallasvara.

Õöl vastu 16. dets. põles Võrumaal Ruusa jaama juures Toolamaa kartuliühisuse piiritusevabrik ühes sisseseadega. Kahju 33.500 kr. Vabrikuhoone oli kindlustatud 25.000 kr. eest.

Samal päeval põles maha Undla vallas Jõepera asunduses Jõepera kartuliühisuse piirituse- ja tärklisevabrik. Hoonega hävis täielikult tärklisevabriku sisseseade, kuna piiritusevabriku sisseseade sai osalt rikutud. Kahju 15.000 kr.

16. dets. hävitas tuli täiesti Pärnumaal Taali vallas Aleksander Strikhholmi elumaja ühes kõrvalhoonetega. Sisse jäi hulk vallasvara. Kahju 4600 kr. Hoonete väärtus 4000 kr. Kindlustatud olid need ainult 1300 kr. eest. Tuli sai alguse laterna läbi põlemasüttinud linadest.

17. dets. tekkis tulikahju Tallinnas, S. Ameerika tn. 3 Nõmpe re trükikojas. Tuli kustutati. Omaniku kahju 1000 kr. Tuli sai alguse suitsuotsast.

Õö vastu 19. dets. põles Salla vallas Kärü külas maha Indrek Palmisto rehehoone.

Tules hävis ka rehepeksugarmituur. Kahju 6000 kr. Hoone oli kindlustatud 1500 kr. eest.

24. dets. põles Tarvastu vallas Saba asunduses kalur Ersvi maja, mis ühe katuse all lauda ja kütiniga. Kahju 1000 kr. Hoone oli kindlustamata.

2. jaan. põlesid maha Saaremaal Tagavere külas Ivan Priski taluhooned koos loomade ja vallasvaraga. Kahju 5000 kr. Tuli sai alguse 14-a. poisikese käest, kes käis põhuhunnikus suitsetamas.

4. jaan. süttis põlema Tallinnas Poska tn. 35 pesuköök koos puukuuriga. Hooned hävisid.

7. jaan. hävitas tuli Kuressaares tööstuskooli õppetöökodade hoone osaliselt. Tulle jäi hulk tööriistu ja masinaid. Kahju 40.000 kr.

Samal päeval süttis bensiiniplahvatuse tagajärjel Viimsi vallas Rummu külas Friedrich Kooli elumaja ja põles maha koos vallasvaraga. Omaniku 13-a. poeg sai bensiiniplahvatusel tulehaavu.

Samal päeval hävitas tuli Saaremaal Põide meierei katlahoone. Kahju 3000 kr.

Õöl vastu 12. jaan. pääsis tuli lahti Vaivara Sinimägede riiklikus lastekodus. Maja põles maha. Kahju 5000 kr.

Samal päeval pääsis tuli lahti Karjati vallas Sagrivje küla algkooli majas. Kahekordne hoone põles maha. Kahju 20.000 kr. Hoone oli kindlustatud 15.000 kr. eest.

VAIRIA.

Kindlustusselts koertele.

Londonis töötab juba tükk aega „Canine Insurance Association Ltd“, mis seadnud oma sihiks kindlustada koeri. Preemiad on mõeldud, nii et koeraomanikkude keskel pole kuulda murinat. Mainitud kindlustusselts, kes on avanud juba oma kontorid ka Hollandis ja Prantsusmaal, kavatses nüüd oma tegevust veel teistele maadele laiendada.

Keisrite ja kuningate elukindlustused.

Keisrid ja kuningad seisavad mõnes suhtes „teistel planeetidel“ kui harilikud surelikud, kuid siiski ei loe nad seda oma väärikusele alandavaks, et kindlustada oma elu, kuigi nad peavad maksma palju kõrgemaid preemiaid kui nende alamad. Peale maailmasõda on sellisel kohal asumine alati suure riisikoga seotud. Kui ka enne maailmasõda olid paljud „kuninglikud elud“ kindlustatud.

Jugoslaavia kuningas Aleksander I laskis oma troonileastumise järele oma elu väga kõrgelt kindlustada. Ta tegi koguni katset talle

määratud kõrget preemiat alla kaubelda. Kuid see õnnestus tal sama vähe, kui kavatsus oma kindlustussummat kahekordistada. Seda riisikot peeti väga suureks ja see osutus ka tõeks, sest et ta tapeti küllaskäigu puhul Prantsusmaale.

Vene keiser Nikolai II maksis iga aasta 400.000 franki kindlustuspreemiana. Selle järele oli ka ta kindlustussumma 19 milj. franki.

Itaalia kuningas Victor Emmanuel III on oma elu kindlustanud 12 milj. fr. eest. See on aga vähe võrreldes 25 milj. frangiga, mis pidid kindlustusseltsid maksma välja ta isa Humberti eest, kui see langes 1900. a. mõrtsuka käe läbi.

Inglise kuningat Edward III pidasid kindlustusseltsid väga ohtlikuks riskiks. Tema kindlustamine ei meeldinud ühelegi kindlustusseltsile. Kui ta 1910. a. suri, siis tuli 900.000 maela väljamaksmisele.

Tulesüütamine tuletõrje propagandaks.

Omapärane kohtuprotsess tuli hiljuti arutusele Oldenburgis, Saksamaal, kus süüdistati

viit tuletõrjujat ja nende pealikut tulesüüta-
mises.

Asjaolud olid järgmised: Ühede harjutuste lõpul istusid tuletõrjujad kõrtsis omavahel koos. Mõtete vahetusel tuldi selgusele, et kohalikud elanikud suhtuvad liig leigelt tuletõrjesse, sest et vaatamata pingutustele ei tulevat tuletõrjesse uusi liikmeid juurde. Et elanikes tuletõrje vastu rohkem huvi äratada, otsustati tulekahju teha. Selleks käskis pealik kahel nooremal tuletõrjajal üks vana küün põlema süüdata, et nad siis võiks rahvale näidata, mida võib tuletõrje tulekahju kustutamisel teha. Välja saadetud tuletõrjujad osutasid aga veel agaramaks. Omal algatsel süütasid nad põlema veel ühe küüni. Kuigi alarmi järele tuletõrje end pingutas, ei suutnud ta enam teise küüni mahapõlemist takistada.

Kuna tuletõrjujail puudus tule süütamisel kuri tahe, siis karistas kohus mehi ainult ühe-
kuni kaheaastase vangistusega parandusmajas.

Inglased hädas vastutuskindlustusega.

Inglise ajaleht „Times“ avaldab ülevaate, kuidas on arenenud Inglismaal suuremais kindlustusseltsides autovastutuskindlustus, mis seal maksma pandud. Kuna rohked liiklemisõnnetused sunnivad ka meid autovastutuskindlustuse poole vaatama, siis tohivad avaldatud andmed ka meid huvitada.

„Gardianis“ on vastutuskindlustus väga halva käigu võtnud. Kahjukannatajate nõudmised lähevad ikka suuremaks, nii et muutub ikka raskemaks vastutuskindlustuse kahjusid heatahtlikul viisil rahuldada. Kindlustusselts on sunnitud suurel hulgal laskma selliseid kahju-
saajate nõudmisi kohtuteel lahendada, mis suurendab aga kulusid.

„Yorkshire Insurance“ käsi ei käi paremini. Eriti suur on olnud surmaga lõppenud autoõnnetuste arv.

„Eagle Star“ on sunnitud olnud võtma summased üldsummadedest, et vastutuskindlustuse reservi suurendada. Inglise sundvastutuskindlustus on muutunud suureks koormaks kindlustusseltsile. Igatüüks teab, et autosõitja peab olema kindlustatud, ja sellepärast on nüüd kahjusaanute kahjunõuded sagenenud.

Inglise kohtud mõistavad nüüd kahjusaajaile välja palju suuremaid summasid kui oli see varemalt. Muuseas olevat kasvanud ka bürootöö hulk. „Eagle Staril“ tuleb aastas 50.000 kahju-
asja läbi võtta ja kui teed jäätanud on, tuleb iga päev 1000 kahjunõudmist.

„General Accident“ leiab, et Inglismaal valitsevat nüüd tendents kindlustusseltsi autoõnnetustes süüdlaseks teha, mistõttu on need sunnitud ülekohtuseid nõudmisi täitma.

Muuseas peab tähendama, et Inglise kaubandusministeerium on määranud komisjoni, kes peab vastutuskindlustuse asja täpselt uurima ja vastavalt ka aru andma.

Kindlustusasjanduse areng Ungaris.

Ungaris on kindlustusasjandus ületanud oma sügavpunkti, mis tuli 1933. ja 1934. a. majanduskriisi tagajärjel. Kõik kindlustusharud näitavad suuremaid preemiasissetulekuid kui see oli eelmisel aastal. Siiski pole veel 1930. a. tase saavutatud. Tulekindlustusalal oli preemiasissetulek 2260 milj. pengõ, mis on 3,79 prots. suurem kui eelmisel aastal. Sissetulekud rahekindlustusest tõusid 521 milj. pengõle, mis on 18,53 prots. rohkem kui eelmisel aastal. Siiski ei suutnud need katta rahekindlustuse väljamaksusid. Murdvarguse-kindlustuses oli preemiasissetulek 291 milj. pengõ (+8,42 prots.), õnnetus-, vastutus ja kaskokindlustuses 684 milj. (+3,55 prots.) ja veokindlustuses 122 milj. pengõ (+14,11 prots.).

Sissetulekud elukindlustuses oli 3049 milj. pengõ, s. o. 0,69 prots. rohkem kui eelmisel aastal. Kapitali seis elukindlustusalal oli 1936. a. lõpul 65.110 milj. pengõ 62.121 milj. pengõ vastu 1935. a. lõpul. Preemiaserve oli 15.035 milj. pengõ 11.888 milj. pengõ vastu eelmisel aastal

Ungaris töötab 1936. a. 23 oma- ja 26 välismaist kindlustusseltsi. Sellega tuleb iga 145.546 elaniku peale üks kindlustusselts.

Kindlustusseltside arv näitab tagasiminekut. Ühel poolt on tingitud see sellest, et uute kindlustusseltside asutamina on takistatud, teiselt poolt jälle sellest, et mitmed kindlustusseltsid on liitunud. Näib, et see koondumisprotsess on jätkumas.

Tegevtoimetaja: Jaan Kask.

Toimetuse kolleegium: K. Hiob, A. Kahlberg, M. Jõks, A. Kivi, E. Käspert, K. Niilus, O. Piilmann, A. Pähkal, J. Rennbaum ja H. Tomp, vastutav toimetaja.

Toimetuse ja talituse aadress: Tallinn, pstk. 18.

Posti jooksev arve nr. 598.

Hind 25 senti.

O./ü. „Vaba Maa“ trükk. 1938.